

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

อชรีดา ยูโซะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2555

**School-Based Management Performance as Perceived by Elementary
School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office**

ASREEDA YUSORH

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Master of Education
Field in Educational Administration**

Graduate School

Yala Rajabhat University

2012

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทักษะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ อัคริศา ยูโซะ

ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2555

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.ดร.จตุณี แก้วเอี่ยม

ประธานกรรมการ

2.ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์

กรรมการ

3.ผศ.สมศักดิ์ คำนาค

กรรมการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน และ (3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูและตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี มีระดับการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีเพศและอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนะของครูจากความคิดเห็นสูงสุดดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการลดภาระงานของครู หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หลักการบริหารตนเอง ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดให้มีการตรวจสอบงบประมาณ หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ข้อเสนอแนะ คือ ควรเน้นการพัฒนางานวิชาการ หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะๆ หลักการมีผู้นำแบบเกื้อหนุน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

Thesis Title School-Based Management Performance as Perceived by Elementary School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office

Author AsreedaYusorh

Degree Master of Educational

Major Educational Administration

Academic Year2012

Thesis Advisor Committees

1. **Dr.Jarunee Kao-ian**

Chairperson

2. **Dr.Naowarat Treepaiboon**

Committee

3. **Asst.Prof.Somsak Dandaecha**

Committee

The purposes of this study were 1) to study School-Based Management Performance as Perceived by Elementary School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office 2) to compare School-Based Management Performance as Perceived by Elementary School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office to their gender, school size, education degree and the experience. 3) to gather recommendations on the operations of School-Based Management Performance as Perceived by Elementary School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office. The sample included in this study were 369 teachers. The Yamane's formula was used and the sampling was simple random sampling. The instruments were rating scale questionnaires. The data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation, the F-test (One-way ANOVA) and Scheffe's Test were used to test the hypothesis, and suggestions were studied by content analysis.

The research finding was as follows

1. School-Based Management Performance as Perceived by Elementary School Teachers in Narathiwat Basic Education Area Service Office in the operational levels for the overall aspects and each individual aspect were at the high level.

2. There were no significant differences on the overall operations among teachers with different educational levels, and different experiences; however, different sexes and school sizes of teachers showed significant differences ($P < .01$).

3. It is recommended that teachers' tasks and works should be decreased, teachers and school committees should have more opportunities to participate in making decision, schools should have budget checking systematically, school administrators should develop academic aspect more than other aspects, and locals should get more chances to check schools phase by phase. Finally, moral leadership training project should be organized to school administrators.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร. จรุณี เก้าเอี้ยน ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชาในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำตรวจสอบแก้ไขให้ข้อเสนอแนะและการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากรศ.ดร.หุมนศักดิ์ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำเพิ่มเติมจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือตลอดทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต เรืองแป้น มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลานายบัณฑิต สาและ ผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงมาศ นายอานูว อาบ๊ะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจาะเกาะ นายมนัส ดาโอะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต3 และนายวีรศักดิ์ บินสะมะแอที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยตลอดจนครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส

ขอขอบคุณครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

อัชรีดา ยูโซะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
 บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	7
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	8
3.1 ตัวแปรต้น.....	8
3.2 ตัวแปรตาม.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
 บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. การบริหารศึกษาและทฤษฎีการบริหารที่เกี่ยวข้อง.....	13
2. การปฏิรูปการศึกษา.....	17
3. ประวัติความเป็นมาของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	19
4. ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	20
5. หลักการพื้นฐานของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	22
6. รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	34
7. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส.....	39
8. ขนาดสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษา.....	41

ญ
สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 2	(ต่อ)	
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
	1. งานวิจัยในประเทศ.....	41
	2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	46
	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	48
	สมมติฐานการวิจัย.....	48
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
	1. ลักษณะเครื่องมือ.....	51
	2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
	แผนปฏิบัติการวิจัย.....	55
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	86
	อภิปรายผล.....	92
	ข้อเสนอแนะ.....	98
	1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	99
	2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป.....	99
	บรรณานุกรม.....	101

ฉ
สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	107
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น.....	122
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์การวิจัย.....	124
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	131
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการวิจัย.....	133
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	136
ประวัติผู้ทำการวิจัย.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.....	51
2 แผนปฏิบัติการวิจัย.....	56
3 แสดงจำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ขนาดของ สถานศึกษาระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน.....	57
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน.....	59
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจ.....	60
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	62
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารตนเอง.....	64
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ.....	66
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้.....	68
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน.....	70
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติตามแนวทางการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามเพศ.....	72
12 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	74
13 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	76
14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม หลักการกระจายอำนาจ.....	78
16	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	79
17	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักการบริหารตนเอง.....	79
18	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ.....	80
19	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้.....	80
20	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักการมีผู้นำแบบเกื้อหนุน.....	81

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	26

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นนักคิด นักวิชาการ นักบริหาร นักบริหารรัฐกิจ ผู้รู้ในวิชาชีพ และประชาชนทั่วไปต่างตื่นตัวและให้ความสนใจกับการกระจายอำนาจอย่างมากด้วย มีแนวคิดและความเชื่อกันว่า หากประเทศไทยมีการนำหลักการกระจายอำนาจไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคมโลก มีระบบการตรวจสอบที่ดี มีความโปร่งใสเกิดประสิทธิภาพในการจัดการ และเกิดความเป็นธรรมทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองภาครัฐต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานปฏิรูปของหน่วยงานกลไกการบริหาร ให้สามารถบริหารทรัพยากรของสังคมด้วยโปร่งใส ซื่อตรงเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะสูงในการนำบริหารของรัฐ ให้ทำงานโดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางและสามารถร่วมทำงานกับภาคประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตร

ภาคธุรกิจ ต้องมีการปฏิรูปและกำหนดกติกาในหน่วยงานของภาคธุรกิจเอกชน เช่น บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วน ให้มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส ซื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า ความรับผิดชอบต่อผู้ขอ ผู้ถือหุ้นและต่อสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามตรวจสอบการให้บริการที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล และร่วมทำงานกับภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น เป็นมิตรและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักหรือสำนึกตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะทั้งในทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมรับให้เกิดขึ้นและทำนุบำรุงให้ดียิ่งๆดีขึ้นต่อไป(จักรกริช บุญเดช, 2548 : 555-556)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School -Based Management : SBM) เป็นรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษา ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศ สหรัฐอเมริกาเนื่องจากผู้รับบริการไม่พึงพอใจในระบบการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำ จึงมีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาทั้งระบบโดยมุ่งปรับโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มากขึ้นซึ่งแนวความคิดโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานจึงเป็นนวัตกรรมทางการบริหาร

การศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ประสบผลสำเร็จจากหลักการ วิธีการและกลยุทธ์ในการทำให้องค์การมีประสิทธิภาพในการทำงานซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสูงสามารถทำกำไรและสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2542: 17) จากแนวคิดดังกล่าวนี้ได้เกิดการปฏิรูปการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน (Share Decision Making Movement) เกิดขึ้นหลายรูปแบบในประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับความนิยมแพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆอย่างกว้างขวาง (อุทัย บุญประเสริฐ, 2545 : 4-8)

สำหรับประเทศไทยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ถูกใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และมาตรา 40 ได้ระบุ “ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 ยังกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ คล่องตัวสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐานและเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 :9-11)

นอกจากนี้ในมาตรฐานที่ 2 ของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานเพื่อจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2546 : 71) จึงเห็นได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อเปลี่ยนอำนาจการตัดสินใจจากส่วนกลางให้แก่สถานศึกษา ดังนั้นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาจะต้องกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของตนเองคือการได้รับประกันคุณภาพการศึกษา (เสาวนิตย์ ชัยมุสิก, 2544: 29) ซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลยหากไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่การปฏิรูประบบการเงิน การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548: 5) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา ย่อมมีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาและมีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาตรฐานที่

พึงประสงค์และต้องพัฒนาไปจนถึงมาตรฐานสูงสุดในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความคงอยู่ของมาตรฐานนั้นไว้ให้ได้ตลอดไป (ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2549: 187)

แต่เนื่องจากในรอบสิบปีที่ผ่านมา พบว่าผลสัมฤทธิ์ ของเด็กไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำทุกครั้งที่มีการประเมิน และต่ำกว่าประเทศอื่นๆรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน(ชินภัทร ภูมิรัตน, 2555: ไม่ปรากฏเลขหน้า) นอกจากนี้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การวัดผลประเมินผลเน้นการวัดความรู้ความจำมากกว่าความดีและความสามารถในการปฏิบัติจริง รวมทั้งกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคข้อมูลข่าวสาร ความรู้กลายเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเศรษฐกิจยุคใหม่ (New Economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ทุกคนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ ซึ่งผลักดันให้เกิดสังคมการเรียนรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายและสาระสำคัญที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการปฏิรูปการบริหารที่สถานศึกษา โดยนำรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการบริหาร สามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้เองโดยเน้นการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นที่ปรึกษา คณะกรรมการไม่ควรมีโอกาสได้แสดงความเห็นโดยมีส่วนร่วมเท่าที่ควรการตัดสินใจขึ้นอยู่กับสถานศึกษา คณะกรรมการจะมีส่วนร่วมในการบริจาคและหาทรัพยากรสนับสนุนสถานศึกษา ทำการประชาสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น(สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2549 : 5-6)

เมื่อพิจารณาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การบริหารในประเทศไทยที่แนวคิดเช่นเดียวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : ณ)พบว่าปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพในการบริหาร ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนานโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและขาดการเชื่อมโยงกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ที่มีเจตนารมณ์ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพื่อมุ่งเน้นให้การบริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเป็นไปตามหลักตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังที่ปรากฏในวิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ระบุว่า “ภายในปี 2549 กลุ่มงานบริหารและการจัดการศึกษาจะเป็นหน่วยงานผู้นำดำเนินนโยบายการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานมีอิสระในการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ภายใต้การกำกับและส่งเสริมสนับสนุนที่เข้มแข็งของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ” ดังนั้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ ความมุ่งมั่นผูกพันและความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไป (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545 : 10)

จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2546 ที่มุ่งเน้นในการบริหารจัดการศึกษาเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษาโดยให้มีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไป จึงเกิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB) ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาเองและต่อมาได้ปรับระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์(Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) เป็นการมอบความคล่องตัวในการจัดทำและบริหารงบประมาณให้กับผู้ปฏิบัติในขณะเดียวกันสถานศึกษาจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานไปใช้ให้เกิดผลงานตามแผนยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี (จักรกริช บุญเดชและคณะ, 2550: 26-27)จากอดีตที่ผ่านมาพบว่า ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากส่วนใหญ่มักจะมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543: ญ) ทั้งๆที่คณะกรรมการสถานศึกษามีมาตั้งแต่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2564 แต่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวไม่ปรากฏผลในทางปฏิบัติมากนักเนื่องจากเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา อำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหารจัดการศึกษาจากงานวิจัยของฉกาจ ชันชู (2544 : 96) พบว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษานั้นผู้บริหารปฏิบัติงานน้อยมากโดยเฉพาะการเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในสถานศึกษา

นอกจากนี้สิรินันท์ ศรีวิระสกุล (2539: ง) ยังได้วิจัยพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนของบุคลากรในสถานศึกษาปริมัสสร้อยเขตวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่มีระดับน้อยเช่นกัน นอกจากนี้จากการศึกษาของนางกุหลาบ ปุริสาร(กุหลาบ ปุริสาร, 2547: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครัวขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความตระหนักในบทบาทของตนเองการทำงานของทีมงานไม่เป็นไปตามบทบาทที่กำหนด สถานศึกษาขนาดเล็กขาดสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษาและงานวิจัยของ นเรศ หิรันกุล (2544 : 4)และนพ เทพา (2544: 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาสพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ ความเข้าใจใน

หน้าที่ ไม่มีเวลา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและไม่กล้าท้วงติงหรือเสนอแนะเมื่อสถานศึกษาดำเนินการไม่ถูกต้อง

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากระบบสถานศึกษายังผูกติดกับระบบราชการแบบดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น ทำให้การกระจายอำนาจไม่ปรากฏออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การจัดการศึกษาขาดคุณภาพซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 2, 2549 : 8-9)

1. การจัดการศึกษาของไทย มีโครงสร้างการจัดการศึกษารวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางทำให้มีการกระจายอำนาจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ระดับสถานศึกษามีน้อย ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการบริหารจัดการ
2. การไม่มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. คุณภาพของการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่างๆ
4. ปัญหาหลักสูตร คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลเน้นความรู้มากกว่าความสามารถที่เกิดจากการปฏิบัติจริง
5. ปัญหาครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนตลอดจนขาดจิตสำนึกและวิญญานความเป็นครู
6. ปัญหางบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษายังไม่พอเพียงซึ่งเป็นปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำที่กำลังเผชิญอยู่
7. ความเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับสถานศึกษามากกว่าผู้ปกครองและชุมชน
8. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้กว้างขวางและมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษา
9. การศึกษาในยุคเศรษฐกิจใหม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วนในด้านรูปแบบการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

และจากงานวิจัยของนายมะรอสดี เจ๊ะแหว ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องการศึกษาแนวทางในการพัฒนา สำหรับการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส และยังมีปัญหาในการการศึกษามีอิทธิพลในการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส(มะรอสดี เจ๊ะแว, 2552: 125) นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานและสำหรับการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสนั้น มีผลบังคับใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ตามบทเฉพาะกาลในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ได้ดำเนินการบริหารสถานศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานมาแล้วร่วม 7 ปี ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงแนวคิด หลักการ แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง แต่การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปใดๆก็ตาม ย่อมมีผลกระทบมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ศึกษาและปฏิบัติงานในหน้าที่ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3มีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ประกอบกับผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) จึงได้ทำวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เพื่อใช้ข้อมูลและผลที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดใกล้เคียงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส ที่มีเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส

1. ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายวางแผนดำเนินงานและส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานได้อย่างเหมาะสม

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบของระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการเปรียบเทียบว่าหลักการพื้นฐาน 6 หลักที่ยังต้องมีการปรับปรุงและส่งเสริมเพื่อการพัฒนาต่อไป

3. ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบาย วางแผนและดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานอย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏเขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏเขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4,667 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 369 คน คำนวณโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane; อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 303) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนโดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น (Strata) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เป็นขั้นตอนสุดท้าย

2. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ ภายในขอบข่ายด้านเนื้อหา 6 หลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 3-4) คือ

2.1 หลักการกระจายอำนาจ

- 2.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 2.3 หลักการบริหารตนเอง
- 2.4 หลักการพัฒนาศาสนศึกษาทั้งระบบ
- 2.5 หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้
- 2.6 หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables)

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์การทำงาน ได้แก่

- 1) ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 6 ปี
- 2) ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี
- 3) ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งมี 6 หลัก คือ

- 3.2.1 หลักการกระจายอำนาจ
- 3.2.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3.2.3 หลักการบริหารตนเอง
- 3.2.4 หลักการพัฒนาศาสนศึกษาทั้งระบบ
- 3.2.5 หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้
- 3.2.6 หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การนำเอาทักษะกระบวนการของแต่ละหลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยหลักการต่างๆ 6 หลัก คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง อำนาจในการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีอิสระ และมีความคล่องตัวในการบริหารตนเองมากขึ้นและเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในระดับสถานศึกษาให้มากที่สุด ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันในการดำเนินการจัดการศึกษา และมีโอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยมีการชี้แจงรายละเอียดกับชุมชนผ่านกระบวนการประชุมพบปะผู้ปกครองเพื่อแสดงความคิดเห็น และเห็นชอบกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาพร้อมทั้งร่วมพิจารณาในการใช้งบประมาณในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น ได้ร่วมกันจัดการศึกษาในการบริหารการจัดการศึกษาทั้งในด้านการวางแผน ดำเนินการและปรับปรุงร่วมกัน เช่น ด้านหลักสูตร ด้านงบประมาณ การสนับสนุนสื่อต่างๆเพื่อตอบสนองการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลและตอบสนองความต้องการของชุมชนโดยมีการประชุมเห็นชอบจากตัวแทนชุมชนในทุกๆกิจกรรมของสถานศึกษา

3. หลักการบริหารของตนเอง หมายถึงการบริหารที่สถานศึกษาสามารถบริหาร โดยสถานศึกษาเอง สามารถบริหารจัดการในทุกๆเรื่องด้วยสถานศึกษาเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยที่สถานศึกษาได้บริหารตนเองตามศักยภาพ ความพร้อม และความจำเป็นของสถานศึกษาภายใต้การตัดสินใจในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษามีรูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการเป็นของตนเองมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกทั้งสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วตามความสามารถเท่าที่ทำได้

4. หลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เกิดขึ้นในทุกๆด้าน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การพัฒนาสถานศึกษา บุคลากร และด้านการบริหารทั่วไป ระบบสารสนเทศ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและร่วมนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษา มีการประเมินผล สรุปผลและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรมีร่องรอยที่ชัดเจน

5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หมายถึงเมื่อสถานศึกษาได้รับอิสระ สถานศึกษาต้องพร้อมสำหรับการตรวจสอบอย่างโปร่งใสและยุติธรรม เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จัดทำงบประมาณที่เป็นแบบมุ่งการจัดการงบประมาณที่เป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน (Good Governance-Based Budgeting : PBB) สถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมหรือหลักธรรมาภิบาล โปร่งใสสนองประโยชน์ขององค์กร ชุมชนประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบความถูกต้อง ยุติธรรมและสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบเอกสารงบประมาณที่ใช้ได้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งมีจัดวางเก็บข้อมูลเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนหมายถึง การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ผู้นำจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ จากการนำแบบสั่งการ บังคับ หรือใช้อำนาจแบบบังคับ มาเป็นผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและคอยอำนวยความสะดวกเพื่อให้การจัดการศึกษาราวรื่นไปด้วยดีและทุกคนมีความพึงพอใจซึ่งการประชุมครูและการติดตามงานของครูอย่างใกล้ชิดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพัฒนางานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีหลักฐานที่เป็นหลักอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

ครู หมายถึง ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสหมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 3

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง เกณฑ์ที่แบ่งสถานศึกษาออกตามจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2550: ภาคผนวก) ประจำปีการศึกษา 2550 ได้แก่

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน
2. สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 121 คน-300คน
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คำว่าปริญญาดรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานในวิชาชีพครูของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มี 3 ระดับคือ อายุการทำงานในวิชาชีพครู น้อยกว่า 6 ปี 6-10ปีและมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องผู้วิจัยได้ค้นคว้า จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารศึกษาและทฤษฎีการบริหารที่เกี่ยวข้อง
2. การปฏิรูปการศึกษา
3. ประสิทธิภาพเป็นมาของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
4. ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
5. หลักการพื้นฐานของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 5.1 หลักการกระจายอำนาจ
 - 5.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 5.3 หลักการบริหารตนเอง
 - 5.4 หลักการพัฒนาทั้งระบบ
 - 5.5 หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
 - 5.6 หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน
6. รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
7. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
8. ขนาดสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารการศึกษาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบริหารการศึกษา เป็นกิจกรรมหนึ่งในจำนวนหลายๆ กิจกรรมของการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ มีผู้รู้ทางการบริหารการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชาญชัย อาจิณสมจาร (2541: 21) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพล (Influencing) ต่อคนกลุ่มหนึ่ง นั่นคือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยการใช้กลุ่มที่สองซึ่งได้แก่ ครูในฐานะตัวแทน (Agent) ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

ปรีชา กล้าพัญญและสมศักดิ์ คงเที่ยง (2544:22) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การให้ความรู้แก่เยาวชน เป็นหน้าที่สำคัญของครูอาจารย์ที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กัญญา สาทร (2544: 22) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 22) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชน ตามรูปแบบของการศึกษาประเภทต่างๆ เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยรวม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลทำกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เช่น เงิน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี ตลอดจนเทคนิควิธีการต่างๆเพื่อให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

การบริหารเป็นคำในภาษาไทยที่บัญญัติขึ้นซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษคือ “Administration” นักวิชาการและนักบริหารได้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

เฮร์เซย์และบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982 : 3; อ้างถึงใน ขอบ มุกดา, 2541:8) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง งานที่ปฏิบัติโดยอาศัยบุคลากรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน สำหรับไซมอนและคนอื่นๆ (Simon and Other, 1966 : 3; อ้างถึงใน จตุพร ขวัญแก้ว,

2546 : 8) อธิบายว่า การบริหาร หมายถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541: 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม

กู๊ด (Good,1973 : 14 ;อ้างถึงในวิโชติ ชัยชนะ,2544: 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อดำเนินงานของสถานศึกษาให้บังเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ส่วน แคมเบลล์และคนอื่นๆ (Cambell and Other,1977 : 2 ; อ้างถึงในจตุพร ขวัญแก้ว, 2546 : 9) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาก็คือผู้บริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมสลับซับซ้อนกว่าการบริหารอื่นๆจึงต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยขณะนี้ และเป็นมาตรฐานที่สากลยอมรับ คือการบริหารโดยองค์คณะบุคคล การบริหารแบบนี้จะจัดให้คณะกรรมการที่มีส่วนในการวินิจฉัยชี้ขาด และกำหนดนโยบายสำคัญมีความละเอียดถี่ถ้วนในการตัดสินใจ เพราะการบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่ม มีระบบและระเบียบในการทำงาน มีการประสานงานและแบ่งภาระรับผิดชอบการบริหารรัฐกิจ ผู้บริหารต้องทำงานกับคนความสำเร็จคือการร่วมกับคนอื่นทำงาน การบริหารการศึกษาก็ควรบริหาร โดยผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนและไม่เข้าไปควบคุมหรือชี้นำ ให้มีเสรีภาพในการออกความคิดเห็น ละตัดสินใจโดยอิสระ ภายใต้บทบาทที่กฎหมายกำหนดสามารถแสดงความคิดเห็น โดยเท่าเทียมกัน ร่วมมือกันฉันท์มิตรเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีถึงกิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านบุคลิกภาพความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป ส่วนทฤษฎีที่มาเกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือทฤษฎีการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ ซึ่งจะกล่าวต่อจากนี้ไป

ทฤษฎีการบริหารโดยใช้ทฤษฎีการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by objective theory) เจ้าของทฤษฎี คือ Peter F. Drucker (ดุกมัน สามะเหง,2549: 55-58)

1.1 สารสำคัญของทฤษฎี

การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์นี้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษ Management by objective และในการนี้ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายคนด้วยกัน Odiorne ได้ให้คำจำกัดความว่า การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์หมายถึงการบริหารหรือการทำงานในลักษณะที่ผู้บังคับบัญชากับผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งได้กำหนดภารกิจความรับผิดชอบผลงานที่เกิดขึ้นตลอดถึงการประเมินหรือการวัดผลในการทำงานร่วมกัน และ Peter F. Drucker ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์หมายถึง การบริหารงานที่ให้โอกาสแก่ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์คือการบริหารที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยกันนับตั้งแต่การเปิดโอกาสในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานขององค์กร การมีบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน จากคำจำกัดความมีลักษณะเด่นชัดคือ

1. เป็นการบริหารที่คนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. เป็นการบริหารที่คนในองค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. เป็นการบริหารที่คนในองค์กรมีความรับผิดชอบร่วมกันและ
4. เป็นการบริหารที่คนในองค์กรจะต้องรับผิดชอบหรือมีส่วนร่วมต่อผลงานที่จะมี

ผลกระทบต่อผลการตอบแทนในการทำงาน

สำหรับสาระสำคัญของการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์มีดังนี้

1. แนวคิดของทฤษฎีพยายามจะเปลี่ยนระบบการบริหารที่ยึดอำนาจบริหารเบี่ยงเบนไปสู่การบริหารที่ยึดหลักการควบคุมตัวเอง ให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและควบคุมงาน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงาน แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจาก Odiorne, Humble, Merrisey และ Sloan ซึ่งได้นำทฤษฎีนี้ไปใช้ในองค์กรของรัฐและเอกชนอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. จุดมุ่งหมายของแนวคิดของการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ มีดังนี้

2.1 ช่วยให้ทุกคนเข้าใจในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.2 ช่วยให้มีการติดต่อระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น เพราะมีการ

ปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของงาน

2.3 การเข้ามามีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจมีอยู่ทุกระดับ

2.4 ช่วยพัฒนาให้ทุกคนสามารถทำงานได้เต็มความสามารถยิ่งขึ้น

2.5 ผลงานต้องควบคุมด้วยมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.6 การประเมินผลการปฏิบัติงานมีหลักเกณฑ์และเชื่อถือได้

2.7 ช่วยให้เป้าหมายหลักขององค์กรและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานย่อยเชื่อมโยงและประสานกันดีขึ้น

2.8 ช่วยให้หัวหน้างานรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวในการทำงานในระดับต่ำได้เป็นอย่างดี

3. องค์ประกอบที่สำคัญบางประการของ MBO

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์กับการให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ต้องควบคู่กัน

3.2 ผู้บริหารระดับต่างๆจะต้องมีทัศนคติและความรู้กว้างขวาง

3.3 ให้สมาชิกของกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานโดยเน้นปฏิบัติงานและผลสำเร็จจากความร่วมมือ

3.4 จัดให้มีข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

4. กระบวนการของ MBO มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชากำหนดอาณาเขตความรับผิดชอบในแผนงานที่ต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาไว้เฉพาะเจาะจงลงไป ขั้นตอนนี้ต้องยินยอมทั้งสองฝ่าย

4.2 ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องตกลงกันถึงมาตรฐานของผลการดำเนินงานสำหรับอาณาเขตความรับผิดชอบแต่ละอย่าง

4.3 ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องตกลงกันถึงแผนงาน ในอันที่จะดำเนินงานให้บรรลุตามความต้องการในขอบเขตความรับผิดชอบและแผนงานต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย

1.2 การนำไปใช้

สำหรับการนำไปใช้ สรุปได้ดังนี้

1. การนำกระบวนการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา ให้ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา ตามความคาดหวังของสังคม เป้าหมายของสถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาเยาวชนของชาติ เมื่อบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีวัตถุประสงค์ที่เข้าใจตรงกันการพัฒนาเยาวชนของชาติ ในการจัดการเรียนการสอนจึงจะได้ประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้มาตรฐาน

2. การกำหนดการวางแผนในกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา เช่น อัตราการซ้ำชั้นของนักเรียนเป็นปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การวางแผนร่วมกับบุคลากรจะสามารถกำหนดเป้าหมายในการลดอัตราการซ้ำชั้นให้ลดลงเหลือร้อยละเท่าไรต่อปีการศึกษา เป็นต้น

3. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงาน เมื่อถึงขั้นการลงมือปฏิบัติตามแผนในการแก้ปัญหาการช้าขึ้นเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพดีขึ้นแล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งอาจต้องมีการเน้นในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ และในขณะเดียวกันจำเป็นต้องให้บุคลากรมีความสุขในการทำงานและจำเป็นต้องมีการรายงานให้เขาทราบถึงการปฏิบัติงานและควรให้ผลการตอบแทนโดยการบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของบุคลากรทุกคนด้วย (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์, 2534: 55-58)

2. การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่พัฒนาระบบการศึกษาให้ดีขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังของชาติในอนาคตต่อไปว่าต้องการให้เป็นไปในทิศทางใด และด้วยการปฏิรูปการศึกษาจะทำให้ประเทศชาติได้ทบทวนพร้อมกับเดินหน้าในบางขั้นตอนให้มีการปรับปรุงพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการหมายถึงการปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเลือกสรร เปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินที่มีอยู่ด้วยความคาดหมายว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไปและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน ให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ถูกต้อง

สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2541: 11) ได้กล่าวไว้ว่าการปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงการศึกษาด้วยการรื้อและปรับปรุงครั้งใหญ่ทั้งระบบ

ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ (2542: 11) สนับสนุนว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความคิดและการกระทำ หรือแนวทางในการปฏิบัติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ในห้องเรียน จนไปถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งระบบ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ การศึกษามีคุณภาพผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน ในระบบสากล

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการปรับรื้อแนวคิดและโครงสร้างระบบการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือสังคม จัดการศึกษาให้ ผู้เรียนมีคุณภาพและได้มาตรฐานในระดับสากล ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

2.1 การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาไว้ดังนี้

สมเด็จพระสังฆราช (2543: 36) ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่าการบริหารสถานศึกษา จะถูกกำหนดและแบ่งตามภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกสถานศึกษา เพราะสถานศึกษามีขนาดและจำนวนบุคลากรต่างกัน สามารถแบ่งต่างกันได้แต่เนื้อหาหลักจะเหมือนกันอย่างน้อยสถานศึกษาทั่วไป ก็มียานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ และงานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

รุ่ง แก้วแดง (2543: 244) แสดงทัศนะว่า การปฏิรูปที่แท้จริงต้องปฏิรูปที่สถานศึกษา จึงจะส่งผลโดยตรงเช่นเดียวกับสุรัสวดี ศิลปะอนันต์. (2543: 8) เสนอแนะว่า การปรับปรุงการศึกษาจะเกิดผลสำเร็จได้ก็ด้วยวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารสถานศึกษาปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องภาพพจน์ไม่ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาด้านต่างๆต้องจุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาและจะต้องทำให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญทั้งงานวิชาการ งานวิจัย ตลอดจนการศึกษาหาความรู้การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการบริหารที่สำคัญได้แก่ หนึ่ง การมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องเป็นไปตามต้องการหรือนโยบายของคณะกรรมการสถานศึกษา สอง การมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีการบริหารงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานซึ่งกระบวนการบริหารที่เปลี่ยนแปลง คือการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ทำงานเป็นทีมกระบวนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำและสร้างผู้นำในทีมงานต่างๆในหน่วยงาน โดยจัดคนให้เหมาะกับทีมและจัดทีมให้เหมาะกับงาน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543 : 70-72) ได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งควรมีลักษณะคือ มีวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ดีไวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารได้ทุกระดับมีความสามารถบริหารทรัพยากรบุคคล และมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 1-25) ได้กำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาปฏิรูปการศึกษานี้เป็นแนวทางนำสถานศึกษาไปสู่ความเป็นสถานศึกษาในอุดมคติ ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไว้ 10 ประการ ได้แก่

1. องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
2. ใช้แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา
3. จัดทำแผนผังอย่างเต็มรูปแบบ
4. ทำสถานศึกษาให้เป็นสังคมของแห่งการเรียนรู้

5. มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
6. จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้เกิดผลถาวร
7. จัดและใช้ห้องปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม
9. ส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานเต็มศักยภาพ
10. พัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาหมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้การบริการการศึกษาแก่ผู้เรียน ให้เกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่างๆ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติและการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรในสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียนเป็นแนวทางในการบริหารเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของครู ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

3. ประวัติความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาที่เปลี่ยนจากการสั่งการจากบนลงล่าง (top-down) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการหรือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นแนวคิดที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มมาในช่วงทศวรรษ 1970 และในต่างประเทศได้เริ่มดำเนินการในช่วงปลายทศวรรษ

ในปลายทศวรรษ 1980 ได้มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ในรูปแบบต่างๆ จนกลายเป็นประเด็นร่วมและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในส่วนต่างๆ ของโลก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี อิสราเอล และฮ่องกง ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารจัดการส่วนกลางไปยังท้องถิ่นและสถานศึกษาในแต่ละประเทศคล้ายคลึงกัน คือ ความไร้ความสามารถที่จะตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการได้ทันทั่วถึง และความล้มเหลวเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษา (อุมัร สวาห์ลัง, 2546: 12-13)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาการศึกษาโดยการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจจากรัฐหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาต่างๆ การบริหารสถานศึกษาแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based

Management : SBM)จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้นด้วยการให้บุคคลเหล่านั้นรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องงบประมาณ บุคลากรและหลักสูตร นอกจากการมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องหลักดังกล่าวของครู ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนแล้ว การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ยังเพิ่มประสิทธิภาพของบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กด้วย (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2544 : 141)

4. ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base - Management) เป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารสถานศึกษาที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1980 แล้วแพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆและถูกนำมาใช้ในประเทศไทย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543: ข) ตามแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีข้อกำหนดให้กระจายอำนาจการบริหาร และการตัดสินใจไปให้หน่วยงานระดับปฏิบัติ อันได้แก่สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด โดยราชการบริหารส่วนกลางจะทำหน้าที่เพียงการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดงบประมาณ การกำหนดและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นประการสำคัญ ส่วนการบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณและการเงิน การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป จะมีการกระจายอำนาจไปให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบดำเนินการเองเป็นสำคัญ โดยรูปแบบของการบริหารและการจัดการศึกษาตามข้อกำหนดดังกล่าวนี้ จัดเป็นรูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่เรียกว่าการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบของการใช้สถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน (ปัญญา แก้วกิติยธร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: บทนำ)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารและการจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติโดยมีสถานศึกษาเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้สถานศึกษามีอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (School Board) หรือ School Committee แก่ ผู้แทนนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นการจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545: 9) ให้ความหมายว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ แนวคิดทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่ให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนา วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปโดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้น

ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้การมีส่วนร่วม และกาตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2544: 41) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ และความต้องการของสถานศึกษา นั่นคือ สมาชิกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่นๆ มารวมพลังอย่างเต็มที่รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและการแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อการพัฒนา กิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระยะสั้น และระยะยาว

อุทัย บุญประเสริฐ (2545: 1) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละสถานศึกษา โดยใช้คณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารสถานศึกษา (บางสถานศึกษาอาจมีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการด้วย) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษามีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยใช้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (อุทัย ประเสริฐ, 2545 : 2 ;อ้างถึงในเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2541 : 34) ให้ความหมายว่า การบริหาร และการจัดการศึกษาที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน คือ การจัดการศึกษาที่ใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง (School-Centered Administration) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำ การช่วยเหลือการประเมิน และการอนุมัติ โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการอนุมัติ โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการนำมติในที่ประชุมไปใช้ในการจัดการศึกษา

จากความหมายที่นักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังหน่วยปฏิบัติ คือสถานศึกษาโดยตรง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระในการตัดสินใจและบริหารจัดการทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การเงิน บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด

เดวิด (David, 1989: 45; อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2543: 14) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นมาตรฐาน เป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา โดยกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษามากขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และมีผลผลิตดีขึ้น

ส่วน Assessment of School Base-Management(Assessment of School Based- Management, 1996 : 1; อ้างถึงในอุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 14) ระบุว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการควบคุมจากส่วนกลางไปยังชุมชนและสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชนและในบางสถานศึกษาที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในระดับสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามากขึ้น และทำให้ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น สำหรับเซ่ง (Cheng, 1996 : 44; อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 14) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น ซึ่งมาร่วมตัวเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีโอกาสจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงและได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนอุทัย บุญประเสริฐ (2543 : ข)

สรุปว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based-Management) เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่าและผู้บริหารสถานศึกษา (บางสถานศึกษามีตัวแทนนักเรียนเป็นคณะกรรมการด้วย) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ส่วนสำนักงานปฏิรูปการศึกษา สรุปว่า การบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐานเป็นกระบวนการดำเนินการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดให้อยู่ในระดับสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 1-2) สรุปว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไปภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

5. หลักการพื้นฐานของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานไว้หลายๆ ท่านด้วยกัน ดังนี้

เดวิด (David, 1989 อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 14) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานต้องประกอบไปด้วยแนวคิดหลักสำคัญ 2 ประการ คือ

1. สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสั่งการที่ดีควรอยู่ในหน่วยปฏิบัติ จึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและการจัดการงบประมาณให้กับสถานศึกษามากขึ้นและลดการควบคุมจากส่วนกลางลง

2. การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาความสำเร็จของการปฏิรูปไม่ใช่เกิดจากการควบคุมจากภายนอก หากแต่เกิดจากการที่สมาชิกในสถานศึกษาและชุมชนให้ความร่วมมือในการตัดสินใจการบริหารและการปฏิบัติงาน

ถวิล มาตรฐาน (2544: 42) กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักคุณภาพ
2. หลักการกระจายอำนาจ
3. หลักระบบบริหารจัดการตนเอง
4. หลักการริเริ่ม

ธนศ ขำเกิด (2545: 149) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 4 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจ
2. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ
3. การบริหารตนเอง
4. การตรวจสอบและถ่วงดุล
5. การยึดหลักธรรมาภิบาล

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154-156) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน
4. หลักการบริหารตนเอง
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

สำนักงานเลขาธิการศึกษา (2548: 33) ได้กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

3. หลักการบริหารจัดการศึกษาที่ดี (Good Government in Education)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 3-4) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและความจำเป็นของแต่ละสถานศึกษาเป็นฐานแต่ละสถานศึกษาจะตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานเดียวกัน คือ

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. หลักการบริหารตนเอง
4. หลักการพัฒนาทั้งระบบ
5. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้
6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตั้งอยู่บนหลักการใหญ่ๆ 2 ประการ คือ การกระจายอำนาจและการบริหาร ส่วนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษา 6 หลักการ คือ 1. หลักการกระจายอำนาจ 2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3. หลักการบริหารตนเอง 4. หลักการพัฒนาทั้งระบบ 5. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ และ 6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

หลักการทั้ง 6 ประการข้างต้น มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

5.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

การบริหารการใช้สถานศึกษาเป็นฐานนั้นเป็นการบริหารที่เป็นการกระจายอำนาจดังที่ ชีระ รุญเจริญ (2550: 166) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ อำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนสำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 189) ได้กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจ ว่าเป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการจัดการศึกษาในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

อินทิรา หิรัญสาย (2544: 4) ที่กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นการตัดสินใจและใช้อำนาจของสถานศึกษาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ ถวิล มาตรเลิศ (2544: 42) ยังกล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจตามแนวทางของ SBM ว่าเมื่อสภาพแวดล้อมความยุ่งยากและเพิ่มปัญหามากขึ้น ดังนั้น การกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีพลังอำนาจ และรับผิดชอบต่อในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

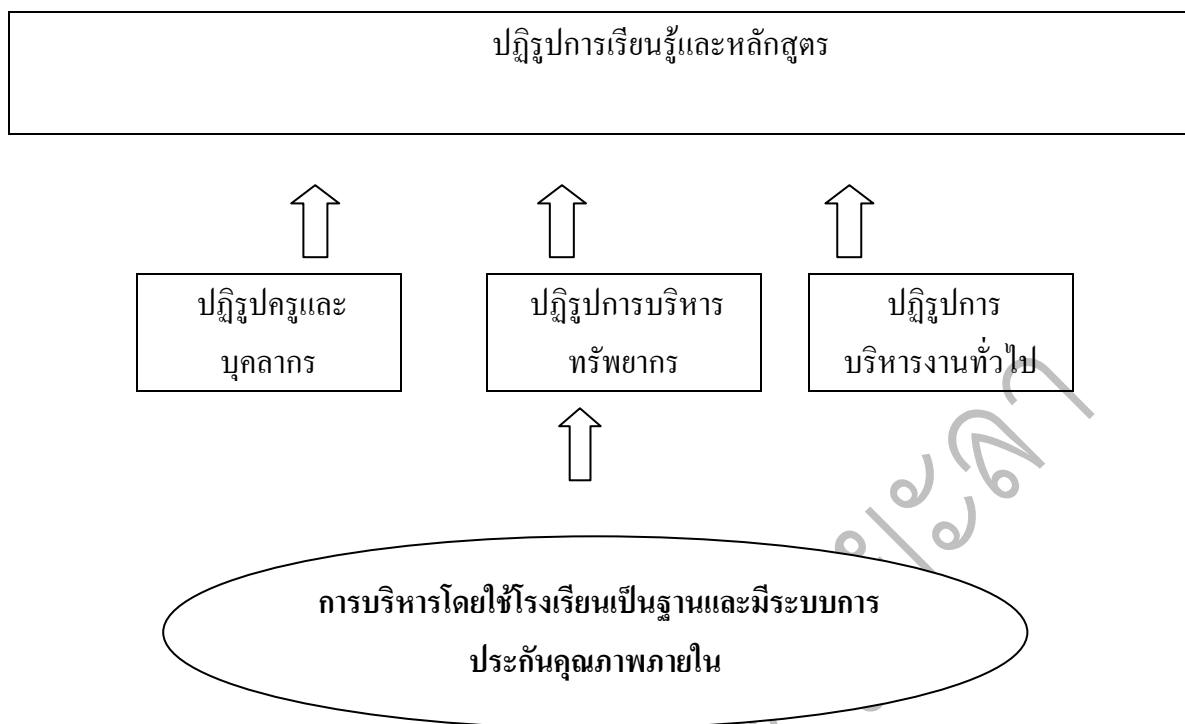
ยวดี ศันสนียัธรัตน์ (2545 : 6) กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจตามแนวทางของ SBM ว่าเป็นการตัดสินใจจากส่วนกลางที่สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจในเรื่อง 3 เรื่องหลัก คือ งบประมาณและทรัพยากร บุคลากร หลักสูตร หรือโปรแกรมการเรียน โดยให้สถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการจัดโปรแกรมการเรียนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนในพื้นที่นั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของธเนศ ขำเกิด (2544 : 149) ที่ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจนั้น เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

นิพนธ์ เสือก้อน (2545 : 5) ยังกล่าวอีกว่า การกระจายอำนาจนั้นเป็นการสร้างและเพิ่มพลังอำนาจ (Empowerment) ในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนรับผิดชอบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ผู้บริหารต้องใช้อำนาจกับทีมงาน หรือบุคลากรในการทำงานอย่างเต็มที่ ทั้งอำนาจในการบริหารจัดการ ความรับผิดชอบ การบริหารทรัพยากร และความชอบธรรมต่างๆ ในขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย

1. การกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้กับสายงานในระดับต่ำลงไปจะต้องเกิดขึ้นโดยที่ผู้บริหารไม่เข้าไปก้าวก่าย หรือเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของสมาชิก
2. จะต้องเปลี่ยนความคิด และการปฏิบัติในเรื่องของอำนาจ การควบคุมที่เคยเป็นของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว มาเป็นการควบคุมจึงเป็นของทุกคนในองค์กร
3. องค์กรจะต้องมีสภาพที่สมาชิกสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐานขององค์กร

รุ่ง แก้วแดง (2546 :64-65) ได้กล่าวว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้มีการกระจายอำนาจ ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และบริหารทั่วไป สถานศึกษาจะต้องเข้าไปในเป้าหมายสูงสุด คือคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าไปในเป้าหมายและใช้อำนาจที่ได้รับมอบมาให้เกิดคุณภาพในผู้เรียนให้ได้ สามารถอธิบายได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : การกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ที่มา : รุ่ง แก้วแดง, 2546 : 65

ดังนั้น จากหลักการกระจายอำนาจตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจนั้นเป็นอำนาจในการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษามีอิสระ และมีความคล่องตัวในการบริหารตนเองมากขึ้นและเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในระดับสถานศึกษาให้มากที่สุด ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันในการดำเนินการจัดการศึกษาและมีโอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนโดยมีการชี้แจงรายละเอียดกับชุมชนผ่านกระบวนการประชุมพบปะผู้ปกครองเพื่อแสดงความคิดเห็นและเห็นชอบกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาพร้อมทั้งร่วมพิจารณาในการใช้งบประมาณในการดำเนินงานของสถานศึกษา

5.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นนวัตกรรมการบริหารการศึกษาที่เน้นสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติที่เรียนที่แท้จริงที่ต้องการให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 3) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่าซึ่ง

สามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผน การตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น การร่วมคิดร่วมทำเป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2545 : 149) กล่าวถึงการมีส่วนร่วม และการร่วมคิดร่วมทำตามแนวทางการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานคือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน เพราะการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพขึ้น นอกจากนี้อินทรา หิรัญสาย (2544 : 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการบริหารและการจัดการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 176-182) ได้กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้องค์การต่างๆ ที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างการจัดการองค์การของสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงจากองค์การเดิมที่มีสารการบังคับบัญชา (hierarchy Organization) ไปสู่การจัดองค์การแบบเครือข่าย (Networking organization) ซึ่งเป็นองค์การรูปแบบใหม่ ดังนั้นสถานศึกษาจะมีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545 : 27-30) ได้กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมไว้ว่าต้องประกอบไปด้วย กระบวนการต่าง ดังนี้ คือ การร่วมกันวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมกันประเมินผลและการร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 154-156) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอินทรา หิรัญสาย (2544 : 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของการบริหารและการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 13) กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า เพื่อให้ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อบุตรหลานของตนโดยส่วนกลางจะให้การสนับสนุนต่างๆ ตลอดจนกำกับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็มีความผูกพันและความภูมิใจกับความเป็นชาติโดยรวม ซึ่งบุคคลดังกล่าวรู้ปัญหาความต้องการและวิธีแก้ปัญหของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในด้าน

การจัดการศึกษารู้เนื้อหาสาระที่จะให้กับนักเรียนในห้องเรียนรู้น้อยกว่าบุคคลที่ส่วนกลางและบุคคลภายนอกที่อยู่ที่อื่น อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มนักเรียนและสามารถจัดการศึกษาได้ทั่วถึงกว่าส่วนอื่นที่จะมาดำเนินการเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน เป็นต้น ได้ร่วมกันจัดการศึกษาในการบริหารการจัดการสถานศึกษา ทั้งในด้านการวางแผน ดำเนินการและปรับปรุงร่วมกัน เช่น ด้านหลักสูตร ด้านงบประมาณ การสนับสนุนสื่อต่างๆ เพื่อตอบสนองการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลและตอบสนองความต้องการของชุมชนโดยมีการประชุมเห็นชอบจากตัวแทนชุมชนในทุกๆกิจกรรมของสถานศึกษา

5.3 หลักการบริหารตนเอง (Self - Management)

การบริหารตนเองโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาโดยยึดสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ดังนั้น สถานศึกษาหรือสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการด้วยตนเองภายใต้นโยบายเดียวกัน ที่เรียกว่ามีความเป็นเอกภาพด้านนโยบายแต่หลากหลายในการปฏิบัติ สถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารที่เป็นของตนเองดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารที่เป็นของตนเองดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 3) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารตนเองของสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์กรคณะบุคคล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2550: 166) กล่าวว่า การบริหารตนเอง คือ สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์กรคณะบุคคล

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2544: 42) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยึดทฤษฎีหรือหลักการเป็นกรอบในการดำเนินการในส่วนของการบริหารตนเอง ถวิล มาตรการเยี่ยม ใช้คำว่าหลักระบบบริหารจัดการตนเอง (Principle of Self - Management System) เขากล่าวว่าด้วยหลักการจึงจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องใช้ระบบบริหารจัดการตนเองมาเป็นหลักในการดำเนินงานภายใต้นโยบายหลัก และโครงสร้างขององค์กรพัฒนา จุดประสงค์การสอน และยุทธศาสตร์การพัฒนา สร้างกำลังคน และทรัพยากร การแก้ปัญหา และทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จด้วยความสามารถของสถานศึกษาเอง นอกจากนี้เขายังกล่าวอีกว่าสถานศึกษาควรบริหารด้วยหลักดุลยภาพ (Principle of Equifinality) ซึ่งมีวิธีการหรือแนวทางมากมาย และหลากหลายที่จะนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษา การยืดหยุ่นเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น สถานศึกษาควรมีความชอบธรรมเต็มที่ในอันที่จะขับเคลื่อน พัฒนา และ

ดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ของตนเองในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการสถานศึกษาด้วย พวกเขายังมีประสิทธิภาพ

อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 190-191) กล่าวว่า เนื่องจากระบบการศึกษาโดยทั่วไปนั้น มักจะกำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลางเป็นหลักในแทบทุกเรื่อง สถานศึกษาไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการด้วยตนเองเลย การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีและถ้าส่วนกลางทำหน้าที่เพียงแต่กำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้สถานศึกษามีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงานได้ สามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันได้ แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11) กล่าวว่า การรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจเพียงเล็กน้อยในการตัดสินใจ และปรึกษาหารือจากผู้มีอำนาจระดับสูงเกือบทุกเรื่อง ผลที่ตามมาคือปัญหาที่เกิดขึ้นวิกฤตจนไม่สามารถแก้ได้ หรือไม่ได้ติดตามได้รวดเร็วเท่าที่ควร การบริหารในลักษณะนี้ไม่ก่อให้เกิดผลทางการศึกษาและยังสร้างความซับซ้อน ค่าซ้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักของความเสมอภาคโดยการกระจายอำนาจก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่สถานศึกษาขึ้น โดยมีพื้นฐานทฤษฎีว่า การบริหารสถานศึกษานั้น หลีกเลียงไม่ได้ที่จะประสบปัญหายุ่งยาก ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรได้อำนาจและความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการแก้ปัญหาให้รวดเร็วเท่าที่จะทำได้เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งใช้ “หลักการบริหารตนเอง” โดยทั่วไปสถานศึกษาจะถูกมองว่าเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการศึกษา หรือเป็นหน่วยปฏิบัติการที่จำเป็นต้องมีการควบคุมจาก ภายนอกอย่างใกล้ชิด ดังนั้นบทบาทสถานศึกษาจึงเป็นเพียงการรับคำสั่งจากหน่วยงานส่วนกลางโดยไม่มีอำนาจในการคิดริเริ่มด้วยตนเอง

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544 : 11-12) ให้ความหมายของการบริหารจัดการตนเอง (Self - Managing School) โดยการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ไปจากส่วนกลางการตัดสินใจเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องการจัดหลักสูตรการจัดโปรแกรมการเรียน การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การประเมินนักเรียน การเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา
2. ด้านเทคโนโลยี เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านอำนาจหน้าที่ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องการบริหารบุคลากร

4. ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องการใช้เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่างๆ
5. ด้านบุคลากร เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรบุคคล การพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ
6. ด้านเวลา เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องรายการกำหนดแผนดำเนินงาน และการบริหารเวลา
7. ด้านการเงิน เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจเรื่องการจัดสรรงบประมาณการจัดเก็บค่าเล่าเรียนของสถานศึกษา

จากหลักการบริหารตนเองของสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารตนเองของสถานศึกษาตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นการบริหารที่สถานศึกษาสามารถบริหารโดยสถานศึกษาเอง สามารถบริหารจัดการในทุกๆเรื่องด้วยสถานศึกษาเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไปโดยที่สถานศึกษาได้บริหารตนเองตามศักยภาพ ความพร้อมและความจำเป็นของสถานศึกษาภายใต้การตัดสินใจในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษามีรูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการเป็นของตนเอง มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งสามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วตามความสามารถเท่าที่ทำได้

5.4 หลักการพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach)

การบริหารตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเรื่องหลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบนี้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบไว้ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2550:166) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทั้งระบบ คือ การปรับทั้งโครงสร้าง และวัฒนธรรมองค์กรโดยการเปลี่ยนแปลงตั้งให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 3) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องมีการปรับทั้งในเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยในการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 10) กล่าวว่า การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบหมายถึง การพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนให้ได้ตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาโดยดำเนินการอย่างครอบคลุมทุกองค์ประกอบของสถานศึกษา ทั้งขั้นตอนของกระบวนการและอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบโดยบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ช่วยให้ผู้สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

2. การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดประชุมชี้แจง หรือประชุมอบรมให้ทุกคนมีความเข้าใจภารกิจ และรายละเอียดของงานที่จะปฏิบัติตรงกัน จะทำให้การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบประสบผลสำเร็จ

3. การให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความผูกพันกับงานและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

4. การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบต้องมีการปฏิบัติงานครบวงจร โดยมีการวางแผนปฏิบัติ ตามแผนตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบยังต้องอาศัยหลักการต่างๆคือหลักการบริหารตนเองของสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม และหลักของการบริหารชุมชน

สำหรับแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544: 21) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบด้วยวิธีการและกิจกรรมที่หลากหลายโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา ตลอดจนความต้องการของชุมชนเพื่อบูรณาการสู่เป้าหมายหลักในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษา ซึ่งมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนัก การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความรู้ ชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ

2. การวางแผนพัฒนาทั้งระบบ ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

2.1 จัดทำระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน ทันสมัย พร้อมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

2.2 วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อให้เข้าถึงโอกาส ข้อจำกัดและศักยภาพของสถานศึกษา โดยใช้เทคนิค AIC หรือ SWOT หรือเทคนิคอื่นๆตามความเหมาะสม

2.3 จัดทำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษา

2.4 จัดทำภารกิจหรือพันธกิจ (Mission) ของสถานศึกษาโดยระบุให้ชัดเจนว่า การที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องทำภารกิจอะไร

2.5 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบโดยร่วมกันพิจารณาว่า มีวิธีการสำคัญวิธีใดบ้างที่สถานศึกษาจัดทำเพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การกำหนดกิจกรรม/โครงการโดยพิจารณาจัดกิจกรรม โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2.7 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีองค์ประกอบครบถ้วน ดังนี้ ความสำคัญ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

3. การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การนิเทศและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน
5. สรุปและรายงานผล
6. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

จากหลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบที่ยกมาข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เกิดขึ้นในทุกๆด้าน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การพัฒนาสถานศึกษา บุคลากรและด้านการบริหารทั่วไป ระบบสารสนเทศ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน และชุมชนเป็นสำคัญโดยมีการจัดการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและร่วมนำเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษามีการประเมินผล สรุปผลและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร มีร่องรอยที่ชัดเจน

5.5 หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักการในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เบ็ดเสร็จอยู่ที่สถานศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการตนเองโดยที่สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจในการบริหารในทุกๆด้าน ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องแสดงความรับผิดชอบต่อที่จะให้มีการตรวจสอบได้ มีความยุติธรรม โปร่งใส

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 156) กล่าวว่าส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานโดยมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

ชเนศ ขำเกิด (2545: 149) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้นั้นให้ยึดหลักว่าส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และคุมมาตรฐาน การจัดทำงบประมาณก็จะเป็แบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance – Based Budgeting : PBB) สถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โปร่งใส สนองประโยชน์ต่อองค์การ ชุมชน ประเทศชาติเป็นที่ตั้งรวมทั้งหลักการสร้างอุปนิสัยเรื่อง Think–Win– Win ที่มีข้อตกลงร่วมกันแบบชนะ-ชนะ ที่ต้องถืออยู่อย่างจริงจัง ทุกคนได้ประโยชน์ ไม่ทำให้ใครเสียหาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 4) ให้ความเห็นว่า เมื่อสถานศึกษาได้รับอิสระและอำนาจมา ก็ต้องแสดงความรับผิดชอบที่จะให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากหลักการของความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ที่กำลังมาข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อสถานศึกษาได้รับอิสระ สถานศึกษาต้องพร้อมสำหรับการตรวจสอบอย่างโปร่งใสและยุติธรรมเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จัดทำงบประมาณก็เป็นแบบมุ่งการจัดทำงบประมาณก็เป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน (Good Governance-Based Budgeting : PBB) สถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรมหรือหลักธรรมาภิบาล โปร่งใสสนองประโยชน์ขององค์กร ชุมชน ประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบความถูกต้อง ยุติธรรมและสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบเอกสารงบประมาณที่ใช้ได้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งมีจัดวางเก็บข้อมูลเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

5.6 หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (Support Leadership)

หลักการมีภาวะผู้นำเกื้อหนุนเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545: 32) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนไว้ว่า ผู้บริหารนั้นถือว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจของสถานศึกษา การเปลี่ยนสภาพมาเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น บทบาทของผู้บริหารจะเปลี่ยนไปโดยมุ่งเน้นการเป็นผู้นำ การใช้แบบภาวะผู้นำแบบสนับสนุน การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ผู้บริหารเป็นคณะกรรมการและเลขานุการหรือให้ครู อาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกระจายอำนาจ การสร้างทีมงาน ซึ่งต้องมีผู้บริหารมีอาชีพเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มีความสามารถทำให้การเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานความสัมพันธ์ ระดมและจัดทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2550: 166) กล่าวว่า หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ดังเช่น เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544: 8) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทใหม่ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนครู และบุคลากรในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา เป็นผู้นำที่สามารถประสานพลังของครูในสถานศึกษา รวมทั้งชุมชน กลุ่มต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาการศึกษาตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ครูต้องมีความสามารถในการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและผู้เรียน รู้จักพัฒนาตนเองและสามารถร่วมมือกับคณะครูและผู้บริหารในการทำงานเป็นกลุ่มได้ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนจากผู้นำชี้แนะหรือสั่งการมาเป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

ยวดี ศันสนิธรรัตน์ (2545: 7) ได้กล่าวว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น จะต้องมีส่วนที่เข้มแข็ง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การบริหารประสบความสำเร็จ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้นำการสอน ทำหน้าที่ประสานและสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูป

ถวิล มาตรการ (2544: 121-122) กล่าวถึงการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนไว้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญเดียวที่มีพลังสูงสุดในการกำหนดประสิทธิผลของสถานศึกษาและกำหนดประสิทธิภาพของผู้บริหาร ดังนั้น ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนจึงควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความมุ่งมั่นที่จะนำคณะบุคลากรและตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น สุขุม รอบคอบกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน
2. มีความริเริ่มสูง มุ่งเป้าหมาย ความรู้ มีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับกระบวนการสอนมีความเข้าใจเป้าหมายของสถานศึกษา
3. เป็นตัวอย่างที่ดีด้วยการทำงานหนัก ตระหนักถึงเอกลักษณ์เฉพาะครู อาจารย์แต่ละคน เช่น ท่าทาง เจตคติ ทักษะต่างๆ เพื่อให้การสนับสนุนให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์เฉพาะเหล่านั้น
4. มีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครู อาจารย์ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีภาวะผู้นำทางการศึกษา ลดงานประจำลง
5. สิ่งสำคัญยิ่ง คือเป็นผู้บริหารเชิงรุก (Proactive) มากกว่าเชิงรับ (Reactive) นั่นคือ เข้าหาปัญหาควบคุมสถานการณ์ เตรียมพร้อมป้องกัน สืบค้น ปรับประยุกต์เทคนิคและวิธีการต่างๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงแทนที่จะดำรงสถานการณ์ไปเรื่อยๆปล่อยให้ปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้นแล้วจึงแก้ไข

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ผู้นำจะต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่ จากการนำแบบสั่งการ บังคับหรือใช้อำนาจแบบบังคับมาเป็นผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและคอยอำนวยความสะดวก เพื่อให้การจัดการศึกษารับรู้ไปด้วยดีและทุกคนมีความพึงพอใจ ซึ่งการประชุมครูและการติดตามงานของครูอย่างใกล้ชิดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพัฒนางานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีหลักฐานที่เป็นหลักอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

6. รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 2-3) ให้ความเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและความจำเป็นของแต่ละสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นหลัก คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลกลุ่มใดมาก

ที่สุดกลุ่มนั้นเป็นหลัก เช่น ครูเป็นหลัก ผู้บริหารเป็นหลัก ชุมชนเป็นหลัก ซึ่งสรุปได้เป็น 4 รูปแบบได้แก่

1. บริหารแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ โดยครูเป็นหลัก มีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตยมีการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ครูมาก สำหรับสถานศึกษาเล็กๆ อาจใช้ครูทั้งสถานศึกษาในการตัดสินใจ ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่เลือกเฉพาะผู้แทนครู

2. บริหารโดยการนำของผู้บริหารโดยผู้บริหารเป็นหลัก อาจมีการปรึกษากับครูและผู้เชี่ยวชาญบ้าง

3. บริหารโดยคณะกรรมการผู้ปกครอง โดยชุมชนเป็นหลัก คณะกรรมการดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหาร และมีอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุด

4. บริหารโดยคณะกรรมการ SBM สำหรับการดูแลเรื่องงบประมาณ เป็นต้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 66-72) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคปฏิบัติจริงนั้น เป็นการบริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา (School Council) โดยคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา วิชาการ งบประมาณ และบุคลากร ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาจะประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนจากเขตการศึกษา ตัวแทนจากสหภาพครู และตัวแทนนักเรียน

ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญและสัมมานา รธนินย์ (2545: 175) ได้เสนอรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 4 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 รูปแบบผู้นำสามประสาน (The Diarchic Leading Model) คือรูปแบบที่ผู้บริหารครูและชุมชน มีความพร้อมและตั้งใจที่จะพัฒนา รูปแบบนี้จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ง่ายและใช้เวลาน้อย

2. รูปแบบที่ 2 รูปแบบผู้บริหาร-ครูเป็นผู้นำ (Principle-Teachers Leading Model) คือ รูปแบบที่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ มีความพร้อม และมีความตั้งใจ แต่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนยังไม่มี ความเข้าใจและยังไม่พร้อม รูปแบบนี้ต้องอาศัยความตั้งใจและความร่วมมือของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ ต้องพยายามอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. รูปแบบที่ 3 รูปแบบผู้บริหารเป็นผู้นำ (The Principal Leading Model) คือ รูปแบบที่ผู้บริหาร มีความตั้งใจที่จะพัฒนา แต่ครู-อาจารย์ และชุมชนยังขาดความพร้อมรูปแบบนี้ต้องใช้เวลามากในการดำเนินงาน แต่ก็สามารถประสบความสำเร็จได้ถ้าผู้บริหารกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4. รูปแบบที่ 4 รูปแบบครู-ชุมชนเป็นผู้นำ (Teachers-Community Leading Model) คือรูปแบบที่ผู้บริหารย้ายมาจากที่อื่นในขณะที่สถานศึกษาได้ดำเนินการไปแล้วโดยที่คณะครู-อาจารย์ และชุมชนในสถานศึกษานั้นได้รับผิชอบอยู่ก่อนแล้ว รูปแบบนี้อาจต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งให้ผู้บริหารได้ทำความเข้าใจและตัดสินใจ

จากการศึกษารูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ได้พบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น มีรูปแบบที่สำคัญอย่างน้อย 4 รูปแบบ ซึ่งได้แก่

1. รูปแบบที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก (Administrative Control SBM) แนวคิดในการกระจายอำนาจด้านการบริหารทั่วไป ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านวิชาการให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารสถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้นในระยะแรกๆ คณะกรรมการสถานศึกษาที่ตั้งขึ้นมักจะมึบทบาทอยู่ที่การเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ถึงแม้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาจะประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนคณะครู ตัวแทนชุมชน เจ้าหน้าที่จากเขตการศึกษาและในบางแห่งในระดับมัธยมศึกษาจะมีตัวแทนนักเรียนเป็นคณะกรรมการด้วยก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นประธานและเจ้าหน้าที่เขตการศึกษาเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ส่วนคณะกรรมการอื่นๆ จากกลุ่มบุคคลแต่ละประเภท โดยกำหนดนโยบายในการวางแผนในการหาแนวทางแก้ปัญหาและการดำเนินงานของสถานศึกษา คณะกรรมการจะมีบทบาทในการร่วมเสนอความคิดเห็น ผู้บริหารมักจะใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการจากครู ผู้ปกครอง นักเรียนหรือผู้แทนชุมชนอยู่เสมอ แต่อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) การบริหารตามแนวทางนี้ตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในการคณะกรรมการสถานศึกษา รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมจะรับรู้ปัญหาทุกอย่างได้ดีกว่า และถ้ามีโอกาสตัดสินใจก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหน้าที่หลัก (Community Control SBM) จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่ควบคุมโดยชุมชน คือ การเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครองเพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุดแนวคิดสำคัญก็คือหลักสูตรของสถานศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีสัดส่วนจำนวนตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

4. รูปแบบที่มีครูและชุมชนเป็นหลัก (Professional /Community Control SBM) แนวคิดของรูปแบบการบริหารลักษณะนี้ มีความเชื่อว่าทั้งครู และผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ครูจะได้รับรู้ค่านิยมและความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองก็มีโอกาสช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย สัดส่วนของผู้แทนครูและผู้แทนจากผู้ปกครอง/ชุมชน จะมีเท่าๆ กันในคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นคณะกรรมการบริหาร

อุมร์ สวาลัง (2546: 61) จากรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี 4 รูปแบบหลักคือ

1. รูปแบบที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลัก

2. รูปแบบที่ครูมีบทบาทหลัก
3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก
4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก

ส่วนรูปแบบที่เหลือคือ รูปแบบสถานศึกษาในกำกับของรัฐ รูปแบบที่เป็นการบริหารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรูปแบบการประกอบการของเอกชน ถือว่าเป็นรูปแบบที่ประเทศไทยอาจเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทและกฎหมายการศึกษาของไทยในปัจจุบันอุทัย บุญประเสริฐ (อ้างถึงในอุมร์ สวาหฺลั, 2546: 62) กล่าวว่ารูปแบบที่เหมาะสมกับสังคมไทยได้แก่ รูปแบบที่มีการบริหารจัดการในชุมชนเป็นหลัก (Community Control SBM) โดยมีจุดประสงค์เพื่อคืนอำนาจการบริหารจัดการให้แก่ชุมชน และผู้ปกครองโดยมีความเชื่อว่าแนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้รับบริการทางการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุดหลักสูตรของการศึกษาจะตอบสนองความต้องการ และค่านิยมของผู้ปกครอง ตอบสนองชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุด ในคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีสัดส่วนจำนวนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

ปัญญา แก้วกียูรและสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 3-4) สรุปว่า การบริหารจัดการศึกษาที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มีหลักการและกรอบแนวความคิดดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจดำเนินการได้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด
2. หลักการใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง (school center) สถานศึกษาจะเป็นหน่วยงานบริหาร ไม่ใช่ผู้ถูกบริหาร สถานศึกษาจะเป็นหน่วยที่สำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพของเด็ก สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ทิศทางการวางแผนจัดการศึกษาของตนเอง ที่สอดคล้องกันทั้งในระดับส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่น และชุมชน
3. หลักการมีส่วนร่วม (collaboration , participation) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการบริหาร การตัดสินใจและการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความตระหนักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ
4. หลักการพึ่งตนเอง (self management) เน้นให้สถานศึกษามีระบบการบริหารตนเองมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมาย เป้าหมายของสถานศึกษาตรงกัน สามารถบูรณาการสภาพการณ์ของท้องถิ่นกับสถานศึกษา มาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยความภาคภูมิใจ

5. หลักการประสานงาน สามารถประสานงานกันได้ทุกระดับทั้งแนวตั้งและแนวนอน เป็นกิจกรรมที่ต้องเน้นและเข้มแข็ง ทั้งการสร้างการเข้าใจระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา และบุคคลภายนอก รวมทั้งการประสานงาน แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ทั้งทรัพยากรและเทคนิควิธีการใหม่ๆ

6. หลักความต่อเนื่องและหลากหลาย (continuity and diversity) การบริหารจำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง ใช้เวลา รวมทั้งการใช้เทคนิคการบริหาร จะต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน สามารถปรับใช้การบริหารตามสถานการณ์ที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้

7. หลักการพัฒนาตนเอง (self-improvement) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ (learning organization) พัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งการพัฒนาองค์กร พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล และพัฒนาทีมงาน โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษานั้นๆ

8. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) ส่วนกลางและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะกำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน และจะมีองค์กรตรวจสอบคุณภาพ ทั้งนี้จะเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการในการบริหารงานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงหลักธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้ง 6 ประการมาประกอบการบริหารด้วย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า โดยจะต้องมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูในสถานศึกษา ในด้านความรู้ความสามารถและการจัดการทรัพยากรในสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: ก-ง) ได้ สรุปหลักการบริหารงานโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยทั่วไป ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น 3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อมีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานการศึกษาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางย่อมมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่าง

แท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นหรือประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง 4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลางสถานศึกษาไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้สถานศึกษาบริหารตนเอง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการซึ่งอาจดำเนินการได้อย่างหลากหลาย ด้วยวิธีที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษาผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and lance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหารที่สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบมีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stake holder) ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participatory administration) ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (ม.ป.พ.: 72) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 มาให้การกระจายอำนาจในการบริหารการจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจรับผิดชอบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basically Education) ในพื้นที่ 13 อำเภอของจังหวัดนราธิวาสกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจัดเตรียมการบริหารงาน บริหารบุคคลและการวางแผนการทำงานให้พร้อมสำหรับการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ โดยประกาศแบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ 175 เขต เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 1-8) จังหวัด

นราธิวาสเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีหลายอำเภอ มีลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันอย่างมาก การจัดการศึกษาจึงได้แบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 3 เขตดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่อำเภอเมืองนราธิวาส ประกอบด้วยอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอช้าง อําเภอบาเจาะ อำเภอริ้วเสาะและอำเภอศรีสาคร
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 2 มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่อำเภอสุไหงโกลก ประกอบด้วยอำเภอสุไหงโกลก อำเภอดากใบ อำเภอสุไหงปาดี อำเภอแว้งและอำเภอสือริน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 3 มีที่ตั้งสำนักงานเขตอยู่ที่อำเภอระแงะ ประกอบด้วยอำเภอระแงะ อำเภอจะแนะและอำเภอเจาะไอร้อง

จังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดหนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นประเด็นปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากโครงสร้างทางด้านสังคม วัฒนธรรม ลักษณะภูมิประเทศและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของการเมืองการปกครอง จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาหลัก 4 ประการ คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา ปัญหาด้านความมั่นคงและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับราชการ ดังนี้

1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากโครงสร้างการผลิตของพื้นที่ชายแดนมีฐานแคบ ส่วนใหญ่เน้นหนักการผลิตยางพาราและการประมงเท่านั้น อีกทั้งการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรมีน้อยเฉลี่ย 1 ไร่ต่อครัวเรือนที่ทำให้ประชาชนมีฐานะยากจน

2. ปัญหาด้านสังคมวิทยา

ปัญหาด้านนี้เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่เข้าใจและความระแวงระหว่างประชาชนบางส่วนที่มีวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาที่แตกต่างกัน

3. ปัญหาด้านความมั่นคง

เป็นประเด็นปัญหาที่สืบเนื่องจากปัญหาด้านสังคมจิตวิทยา มีการก่อการร้ายหลายรูปแบบในลักษณะการต่อต้านอำนาจรัฐมีขบวนการต่อสู้หรือลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่และประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท รวมทั้งการกระทำของมิจฉาชีพทั่วไปที่สวมรอยแอบอ้างเพื่อแสวงหาผลประโยชน์

4. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับราชการ ปัญหานี้อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่อไปนี้คือ

4.1 การไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากบรรยากาศไม่อำนวยสำหรับนักลงทุนภาคเอกชน

4.2 การพัฒนาบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศาสนา ประชาชนชนไม่เข้าใจกิจกรรมบางอย่างเพราะเกิดความรู้สึกว่าขัดต่อหลักศาสนา

4.3 การพัฒนาทางการศึกษา ประชาชนให้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐมีน้อยจากเหตุดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ทำให้การประเมินคุณภาพการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆของจังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับปานกลางดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่จะต้องสร้างความตระหนักในภารกิจการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ได้คุณภาพกับผู้เกี่ยวข้องในทุกกระดับ สามารถตอบสนองนโยบายและดำเนินงานแนวปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8. ขนาดของสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษา

ฮิวเกล. (Huegel. 1989 : 587-A ;อ้างถึงในวิระ พรหมเกทย์, 2539: 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพงานธุรการในสถานศึกษาชุมชนของรัฐมิสซูรี ภายใต้องค์ประกอบ 6 ด้าน คือ การจัดการ และการบริหาร สถานภาพและความชำนาญการบริการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ธรรมชาติและโอกาสในการบริหารและการจัดให้มีการอำนวยความสะดวกอื่นๆพบว่า โดยส่วนรวมทั้งหมดแล้ว งานธุรการในสถานศึกษาขนาดเล็กขาดคุณภาพ ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางคุณภาพต่ำเท่ากัน แต่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและอยู่ในระดับน่าพอใจ ปานกลาง นอกจากนี้แมคกัฟฟี (Mc Guffey, 1980: 15; อ้างถึงในพรสุข ตรียะประเสริฐ, 2543 : 40) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานธุรการของสถานศึกษาในสหรัฐอเมริกา จากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่งานธุรการและการเงินในระดับหัวหน้า พบว่าผู้บริหารงานธุรการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานการเงินในระดับมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบมากกว่างานอื่นๆและการบริหารงานธุรการในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีเทคนิคในการบริหารงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าทั้งประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารปฏิบัติงานอยู่ เป็นตัวแปรที่น่าสนใจและน่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องับประสบการณ์การบริหารในประเทศไทยที่มีแนวคิด เช่นเดียวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า

1. ปัญหาสำคัญของบริหารศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพในการบริหาร ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น จากปัญหาดังกล่าวนำมาซึ่งความคิดในการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก

2. จากอดีตที่ผ่านมา พบว่า ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการบริจาคและหาทรัพยากรสนับสนุนสถานศึกษา ทำการประชาสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น

3. คณะกรรมการสถานศึกษา มีมาตั้งแต่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 และในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในระยะต่อมา ก็ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย แต่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวไม่ปรากฏผลในทางปฏิบัติมากนัก เนื่องจากเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา ส่วนอำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา

คมสัน ศรีมานะศักดิ์ (2537: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูสถานศึกษามัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครพนม พบว่า ครูสถานศึกษามัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครพนม มีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วิชาการเป็นอันดับแรกและให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสำคัญในลำดับรองลงมา

คำตา ราชมณี (2537: 133) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารในการบริหารทุกงานในระดับมาก และครู ผู้บริหาร และวิธีการบริหารไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน การตัดสินใจ โดยให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุดและสถานศึกษาควรมอบหมายงานตามความถนัดและความสนใจ

จุฑามาส มนต์ชื่นนิรันดร์ (2534: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารในด้านต่างๆตามลำดับมากน้อย คือด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาลช่วยเรื่องนโยบายเป้าหมาย 10 ประการ ด้านการปรับปรุงหน่วยงานและแผนงานต่างๆช่วยเรื่องการปรับปรุงฝ่ายวิชาการและแผนงานคุณภาพอาชีวศึกษา ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบภาคเรียน ช่วยเรื่อง

การจัดเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนช่วยกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผล ด้านการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา ช่วยในระเบียบการแต่งกายของครูอาจารย์และนักเรียนนักศึกษา ด้านการเปิดสอนหรือการยกเลิกการสอน วิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่งที่เปิดสอนในสถานศึกษา ช่วยในการเปิดสอนวิชาแมคคาทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เรื่องอื่นๆที่ผู้บริหารเสนอต่อคณะกรรมการ ช่วยในเรื่องนโยบาย ของกรมอาชีวศึกษา สำหรับด้านการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรวิชาต่างๆ คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ คณะกรรมการช่วย โดยการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และประสบผลสำเร็จในการช่วยมาก ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ได้แก่ คณะกรรมการ ไม่ค่อยมีโอกาสเสนอแนะในด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายเพราะการจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่กรมหรือกองต้นสังกัดสั่งการให้ทำ กรรมการมีส่วนในการเสนอให้ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรวิชาต่างๆน้อยมาก เพราะหลักสูตรได้รับการกำหนดโดยกรมอาชีวศึกษา ไม่ใช่วิทยาลัยเป็นผู้กำหนด

จรุง รัตตะมาน (2527: 24) วิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 4 ศึกษาเฉพาะกรณีการบริหารการศึกษาของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารงานของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดรูปแบบบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลักส่วนใหญ่สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดิน แต่บางส่วนไม่สอดคล้องกัน เพราะสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2532 เป็นราชการส่วนกลางทั้งหมด

โจทย์ ดงจันทร์ (2544: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ความคาดหวังในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัด สระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ชาญยุทธ แสงมณี (2537: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติของคณะกรรมการการศึกษาประจำสถานศึกษาประถมศึกษาในบทบาทที่ปฏิบัติจริง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แต่ในบทบาทที่คาดหวังให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกัน คือ ด้านให้คำปรึกษาแนะนำแก่สถานศึกษาในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านแสวงหาความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน ส่วนราชการและพัฒนาท้องถิ่น และด้านการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการการศึกษาประจำสถานศึกษาประถมศึกษามอบหมาย

ธีรวัฒน์ หมูวิเศษ (2538: 182) วิจัยเรื่อง รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังพื้นฐานไปยังสถานศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ความคาดหวังในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาและการประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ธีรวัฒน์ หมูวิเศษ (2538: 81) วิจัยเรื่อง รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามธรรมชาติของผู้บริหารการศึกษาเขตการศึกษา 8 พบว่า ในด้านรูปแบบของการบริหารนโยบายและแผน ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลที่กระจายอำนาจการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยกำหนดขอบข่ายการรับผิดชอบของหน่วยงานการศึกษาทุกระดับให้ชัดเจน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด มีสำนักงานกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ บริหารวิชาการ และการจัดการศึกษาด้านอื่นๆ ตั้งอยู่ที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จัดการศึกษา 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในด้านรูปแบบการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารงานบุคคล ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานการศึกษา ที่ขึ้นตรงต่อกรมเจ้าสังกัดแต่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในจังหวัด ขาดเอกภาพ ไม่ สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ และมีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาเห็นสมควรให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา แต่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารบุคคลในด้านการสรรหา การพัฒนา การใช้ และการลงโทษทางวินัย ควรเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การระดับจังหวัด ให้บุคลากรของหน่วยงานทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสังกัดหน่วยงานเดียวกันให้ ออกก. จังหวัดมีอำนาจ ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูทุกสังกัดที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในจังหวัด และให้บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นข้าราชการพลเรือนเป็นข้าราชการครูด้วย ในรูปแบบการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การตั้งงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณควรให้จังหวัด ดำเนินการ โดยจะผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมจังหวัด (ศสว.จ.) การอนุมัติ จัดซื้อ จัดจ้าง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ การเสนอขอ งบประมาณควรเป็นอำนาจหน้าที่ ของกรมเจ้าสังกัด จังหวัด และสถานศึกษาการตรวจติดตามการใช้ งบประมาณของสถานศึกษาควรเป็นอำนาจหน้าที่ของจังหวัด ในด้านรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า งานวิชาการเป็นปัญหาด้านหลักสูตร ที่เน้นวิชาการมากเกินไปไม่ สนองความต้องการของท้องถิ่น เน้นการเรียนต่อให้สูงขึ้น ไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิต ของคนในสังคมและเชื่อว่าการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสู่ท้องถิ่น จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ การกำหนดหลักสูตรควรเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานระดับจังหวัดและให้หน่วยงานชุมชน สถาน

ประกอบการภาคเอกชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร ส่วนการอนุมัติการใช้หลักสูตรควรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด

รินทร์ ขอดแก้ว (2538:86) วิจัยเรื่อง การทดลองใช้รูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการ ในศูนย์สถานศึกษาช่อแล สำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการ เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารและเลือกคณะกรรมการบริหารได้ ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับกรรมการโดยตำแหน่ง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการช่วยให้การทำงานชัดเจนในการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการบริหาร ทำให้มีประสานงานอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนปรากฏผลการพัฒนางานด้านต่างๆอย่างชัดเจน หากมีการนำรูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการ เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารและเลือกคณะกรรมการช่วยให้การทำงานชัดเจนในการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการบริหาร ทำให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้ร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนปรากฏผลการพัฒนางานด้านต่างๆอย่างชัดเจน หากมีการนำรูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการไปใช้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง จะทำให้ปัญหาต่างๆที่เป็นปัญหาสืบเนื่องคลี่คลายลงได้

สุเจตต์ หุตะจุฑะ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบ เขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พบว่า ความต้องการของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีร่วมในการจัดการศึกษาในระบบ เขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมหลายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านกิจกรรมที่ควรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ นายวิชาญ สิทธิศักดิ์ ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นสถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการบริหารงานวิชาการและการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง การบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานบุคลากรนั้น สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการในระดับมากสำหรับปัญหาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนนั้น สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลางถึง ส่วนปัญหาการบริหารงานงบประมาณนั้น สถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปนั้นสถานศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาน้อย (วิชาญ สิทธิศักดิ์, 2547: 70-73) และงานวิจัยของ นางสาว ฤทัยวรรณ หาญกล้า ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินการ

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินการด้าน หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลคือสถานศึกษาขาดการเตรียมความพร้อมในการให้องค์กรภายนอกมาสำรวจและตรวจสอบ และสถานศึกษาขาดความต่อเนื่องและจริงจังในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีปัญหาการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ฤทัยวรรณ หาญกล้า, 2547 : 115)

งานวิจัยของ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ พรสีมาได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน:ตัวอย่างประสบการณ์ที่คัสตรสถานศึกษาโครงการ สถานศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ต้องเร่งลงทุนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และใช้ข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายและแผนพัฒนา ให้สามารถลำดับความสำคัญของเป้าหมายให้มีความรู้หรือมีข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่หลากหลายนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ให้กลายเป็นผู้บริหารเชิงรุกได้ (อรพรรณ พรสีมา, 2550 : 85) และนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ นายมะรอตี เจ๊ะแหว ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องการศึกษาแนวทางในการพัฒนา สำหรับการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส และยังมีปัญหาในการการศึกษามีอิทธิพลในการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส (มะรอตี เจ๊ะแหว, 2552: 125)

จากการศึกษางานวิจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องภายในประเทศนั้นสามารถสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยังมุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ดังนั้นการจัดการ ศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น จึงต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม มีการปฏิบัติจริงเพื่อจะได้ข้อมูลปรับปรุงพัฒนาในขั้นต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

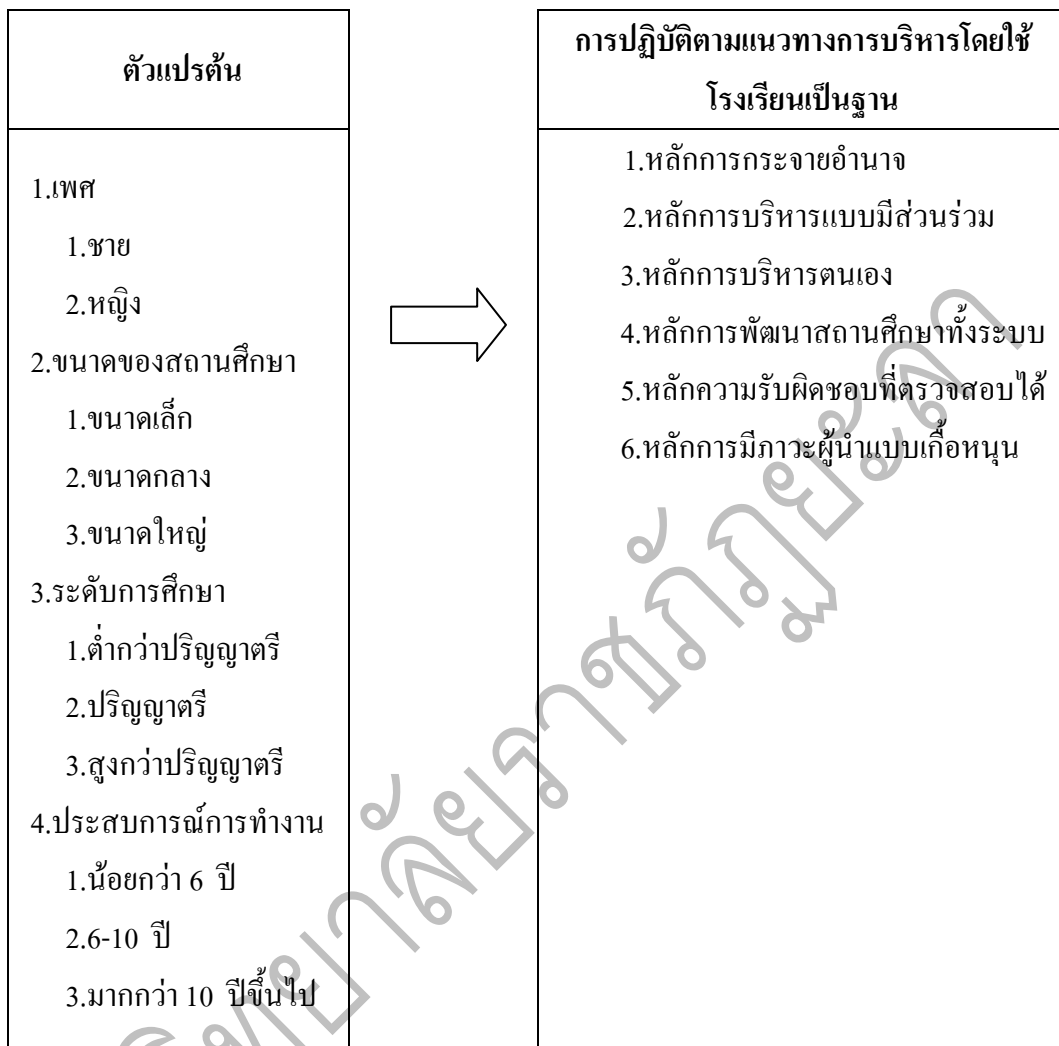
บรูซ (Bruce, 1972: 6026-A; อ้างถึงในพิทักษ์ จอมเมือง, 2541: 28) ได้ทำการวิจัยบทบาทของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษา สำหรับความคาดหวังของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษานั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรืองานวางแผนของสถานศึกษา ให้องค์การศาสนาหรือสถาบันอื่นในสังคมได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ให้การทำงานมีความคาบเกี่ยวระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และอยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆของเด็กด้วย

สมิท (Smith, 1971: 2377-A; อ้างถึงในพิทักษ์ จอมเมือง, 2541 : 28) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการวางแผนและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน พบว่าสมาชิกของคณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาจากประชาชนไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ทางสถานศึกษาดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวโดยคณะกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมเห็น คณะกรรมการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นพ้องกันว่า สถานศึกษาจะเจริญก้าวหน้าขึ้นไปกว่าเดิม หากได้มีคณะกรรมการดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮาร์โรลด์ (Harold, 1983: 2517-A) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจบทบาทของคณะกรรมการศึกษามีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดนโยบายและการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น

เบคเคอร์รา (Beccerra, 1974: 6887-A; อ้างถึงในพิทักษ์ จอมเมือง, 2541: 28-29) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนในการวินิจฉัยปัญหาพบว่าการตัดสินใจปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ผู้บริหารและตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมกันทุกฝ่าย จะต้องทำความเข้าใจตามบทบาทหน้าที่และนโยบายที่ตกลงไว้ และยังพบว่าผู้บริหารต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน อีกทั้งพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนได้ทุกโอกาสทัศนคติเป็นไปตามที่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่ายเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมของชุมชนหรือประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจจะต้องมีการฝึกอบรมและเตรียมการก่อนพอสมควร ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตนเอง และไม่ควรคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะได้รับให้สูงเกินไปในการร่วมกับชุมชนแต่ละครั้ง ซึ่งในกรณีนี้ เจนนิง (Jenninng, 1980: 470-A) ได้ศึกษาในรัฐโอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กรรมการศึกษามีความรู้ด้านระบบบริหารงานของสถานศึกษาไม่เพียงพอเช่นไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงิน งบประมาณ และขาดเหตุผลที่ดีในการตัดสินใจ จึงทำให้การประชุมกำหนดนโยบายไม่ประสบผลสำเร็จ การจัดการศึกษาของท้องถิ่นไม่พัฒนาเท่าที่ควร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังต้องพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ กระจายอำนาจการจัดการศึกษา ต้องกระจายอำนาจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาอย่างชัดเจน อีกทั้งการบริหารงานทุกขั้นตอนของสถานศึกษาจะต้องเน้นการมีส่วนร่วม คือ ต้องได้รับความร่วมมือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นหลัก ดังนั้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีการศึกษาว่ามีการปฏิบัติจริงหรือไม่ หากมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนา และปรับปรุง ให้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส แตกต่างกัน
2. ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส แตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับการดำเนินการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยขอเสนอหัวข้อตามลำดับ ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 โดยสถานศึกษาในแต่ ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ รวม 342 สถานศึกษา จำนวน 4,667 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ครูจำนวน 369 คน คำนวณโดยใช้สูตรยามานะ (Yamane; อ้างถึงในพวงรัตน์, 2540 : 303) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนโดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น (Strata) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบจับฉลากเป็นขั้นตอนสุดท้าย ดังนี้

2.1 คำนวณโดยใช้สูตรยามานะ

$$สูตร n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย

N = ขนาดประชากรทั้งหมด

e = ระดับความเชื่อมั่น (กำหนดที่ระดับ .05)

จำนวนครุแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{4,667}{1 + 4,667 (0.05)^2}$$

$$n = 368.42$$

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 369 คน

2.2 เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของครุแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละอำเภอ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษา	อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
เขต 1	เมือง	58	384	125	567	6	30	10	46
	บารจาะ	7	123	139	269	1	9	11	21
	ขี้เก	31	265	60	356	2	21	5	28
	รือเสาะ	45	251	173	469	3	20	14	37
	ศรีสาคร	31	95	137	263	2	8	11	21
เขต 2	ตากใบ	45	369	118	532	4	29	9	42
	แว้ง	34	211	97	342	3	17	7	27
	สุคีริน	17	94	76	187	1	8	6	15
	สุโหงโก-ลก	-	67	231	298	-	5	18	23
	สุโหงปาดี	90	220	67	377	7	18	5	30
เขต 3	ระแงะ	45	213	259	517	3	17	20	40
	จะแนะ	-	162	82	244	-	13	9	19
	เจาะไอร้อง	-	66	180	246	-	5	15	20
รวม		403	2,520	1,744	4,667	32	199	138	369

2.3 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากเป็นขั้นตอนสุดท้าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในการปฏิบัติงานดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 7 ข้อ
2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อ
3. หลักการบริหารตนเอง จำนวน 6 ข้อ
4. หลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ จำนวน 10 ข้อ
5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ จำนวน 6 ข้อ
6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1987 Best&Kahn, 1993 : 247) แบ่งออกเป็น 5 อันดับ จำนวน 41 ข้อ

1. ลักษณะแบบสอบถาม มีตัวเลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก
2. วิธีตอบแบบสอบถามให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยพิจารณาว่าครูมีทัศนะในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามข้อความในแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละข้อดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยสถานศึกษาเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยสถานศึกษาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยสถานศึกษาเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยสถานศึกษาเป็นฐานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยสถานศึกษาเป็นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์และวิธีการให้คะแนน การให้คะแนนจะให้คะแนนในข้อความ คือ 5,4,3,2 1ตามลำดับ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดหลักการจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอและปรับปรุงแก้ไข

2.4 การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่นต่อไป

2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดำเนินการโดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลอง (Try Out) ใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 50 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990 : 204; อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125) ผลการทดลองได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเท่ากับ .94

2.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งแล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แบบ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิทยานิพนธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. แจ้งสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. กำหนดเวลาที่ใช้ในการรับส่งแบบสอบถามเป็นเวลา 15 วันและการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตอบรับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลโปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าทางสถิติโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกข้อมูลตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งคัดแปลงจากแนวคิดของวัน เดชพิชัย (2535 : 531-532) โดยแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่มีเพศต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

1.4 ตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่มีขนาดสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's Test)

1.5 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) ประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้

2.1.1 ค่า IOC

2.1.2 ค่าความเชื่อมั่น Reliability

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

2.2.4 ค่า t-Test

2.2.5 ค่า F- Test

2.2.6 เปรียบเทียบพหุคูณ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's Test)

ตารางที่ 2 แผนปฏิบัติการวิจัย

ระยะเวลาขั้นตอนของกิจกรรม	ปี พ.ศ.2554							ปี พ.ศ.2555			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส
1.ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	$\longleftrightarrow$										
2.ศึกษาประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง			$\longleftrightarrow$								
3.สร้างเครื่องมือทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไข					$\longleftrightarrow$						
4.เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง						$\longleftrightarrow$					
5.วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย							$\longleftrightarrow$				
6.เขียนต้นฉบับวิทยานิพนธ์								$\longleftrightarrow$			
7.พิมพ์วิทยานิพนธ์และเข้าเล่ม									$\longleftrightarrow$		
8.เสนอวิทยานิพนธ์										$\longleftrightarrow$	

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยนำเสนอต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

n หมายถึงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

x หมายถึงค่าเฉลี่ย

SD หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t หมายถึงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

F หมายถึงการวิเคราะห์ความแปรปรวน

* หมายถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนในแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตามเพศขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล ปรากฏดังตารางที่ 3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

1. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายดังตารางที่ 4-10

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตัวแปร เพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ t - test แบบ Two Independent Sample Test และ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ปรากฏดังตารางที่ 11-14

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปรากฏดังตารางที่ 15-20

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผลปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	86	23.30
2. หญิง	283	76.70
รวม	369	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
1. ขนาดเล็ก	33	8.90
2. ขนาดกลาง	198	53.70
3. ขนาดใหญ่	138	37.40
รวม	368	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	1.40
2. ปริญญาตรี	342	92.70
3. สูงกว่าปริญญาตรี	22	6.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1. 1-5 ปี	110	29.80
2. 6-10 ปี	154	41.70
3. 11 ปีขึ้นไป	105	28.50
รวม	369	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 369 คนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 76.7 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.3 อยู่ในขนาดสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมาอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.4 และสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับมีระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.0 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับและส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.9 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.3 ตามลำดับ

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	แปลผล	อันดับ ที่
1. หลักการกระจายอำนาจ	3.91	0.59	มาก	2
2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.74	0.63	มาก	6
3. หลักการบริหารตนเอง	3.85	0.56	มาก	4
4. หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	3.94	0.54	มาก	1
5. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้	3.86	0.54	มาก	3
6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน	3.83	0.59	มาก	5
รวม	3.85	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่าระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่า ทุกหลักอยู่ในระดับมากโดยหลักที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.91$) หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.86$) หลักการบริหารตนเอง ($\bar{X} = 3.85$) และหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ ส่วนหลักที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.74$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจ

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจาย อำนาจ	ระดับการปฏิบัติ			อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	
1	โรงเรียนมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและ ความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่ รับผิดชอบอย่างชัดเจนและครบถ้วน	3.93	0.76	มาก	3
2	โรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น	4.08	0.70	มาก	1
3	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนอง ความต้องการของชุมชน	3.90	0.71	มาก	5
4	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจโรงเรียน และวางแผนในการใช้ งบประมาณ	3.77	0.80	มาก	7
5	โรงเรียนมีอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นด้วยตนเอง	3.96	0.66	มาก	2
6	คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการ รับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและร่วม แก้ปัญหา	3.91	0.85	มาก	4
7	คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนให้กับชุมชนภายนอก	3.86	0.81	มาก	6
รวม		3.91	0.59	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูตามหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา คือ โรงเรียนมีอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและโรงเรียนมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและครบถ้วน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจโรงเรียนและวางแผนในการใช้งบประมาณ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ			อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล	
	รวม				
8	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ของโรงเรียนเพื่อพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน	3.81	0.76	มาก	1
9	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ของโรงเรียนเพื่อพิจารณา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ของโรงเรียน	3.73	0.79	มาก	3
10	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล	3.71	0.81	มาก	4
11	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความ ต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	3.76	0.71	มาก	2
12	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาบริหาร งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	3.68	0.71	มาก	5
รวม		3.74	0.63	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
ทักษะของครูหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพ
ปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารตนเอง

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารตนเอง	ระดับการปฏิบัติ			อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล	
13	โรงเรียนมีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจ เรื่องการจัดการเรียนการสอน	3.88	0.70	มาก	2
14	โรงเรียนมีอิสระในการสรรหาบุคลากรในท้องถิ่นที่มี ความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เพื่อ ตอบสนองหลักสูตรท้องถิ่นด้วยตนเอง	3.77	0.68	มาก	6
15	โรงเรียนมีระบบการบริหารเป็นของตนเองตาม ศักยภาพความพร้อม และความจำเป็นของโรงเรียน	3.82	0.68	มาก	4
16	โรงเรียนมีการคิดริเริ่มโครงการใหม่ๆเพื่อพัฒนา โรงเรียนขึ้นด้วยตนเอง	3.80	0.74	มาก	5
17	โรงเรียนมีอำนาจในการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ ด้วยตนเองตามระเบียบกฎหมายอย่างเหมาะสมและ เพียงพอต่อความต้องการ	3.96	0.67	มาก	1
18	โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องการจัดการ หลักสูตร การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของ การจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การ ประเมินผลนักเรียนและการเตรียมข้อมูลสารสนเทศ ของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	3.86	0.71	มาก	3
รวม		3.85	0.56	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู หลักการบริหารตนเอง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีอำนาจในการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ด้วยตนเองตามระเบียบกฎหมายอย่างเหมาะสมและ

เพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา คือ โรงเรียนมีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจเรื่อง การจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องการจัดการหลักสูตร การกำหนด เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การประเมินผลนักเรียน และการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ ส่วนข้อที่มี การปฏิบัติน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีอิสระในการสรรหาบุคลากรด้วยตนเอง โดยเน้นบุคลากรใน ชุมชนก่อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	อันดับที่
19	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.06	0.75	มาก	2
20	โรงเรียนมีการจัดทำระบบสารสนเทศครบถ้วน ทันสมัย พร้อมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้	3.85	0.79	มาก	7
21	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้เข้าถึงโอกาส ข้อจำกัด และศักยภาพของ โรงเรียนโดยใช้เทคนิค SWOT หรือเทคนิคอื่นๆ	3.82	0.69	มาก	8
22	โรงเรียนมีการทำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจากข้อมูล ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน	3.88	0.67	มาก	6
23	โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือแผนยุทธศาสตร์/ธรรมนูญโรงเรียน ที่ ประกอบด้วย ปรัชญาโรงเรียน แผนปฏิบัติการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.98	0.70	มาก	4
24	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการ กำหนดกิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้	4.00	0.68	มาก	3
25	โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ของโรงเรียน หรือ (SAR)	4.10	0.73	มาก	1
26	โรงเรียนมีกระบวนการประกันคุณภาพภายในที่มี ประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้	3.98	0.72	มาก	4

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ(ต่อ)

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	อันดับที่
27	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ หรือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน	3.91	0.56	มาก	5
28	โรงเรียนมีการนิเทศและตรวจสอบผลการ ปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	3.79	0.57	มาก	9
รวม		3.94	0.54	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้ง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน หรือ (SAR) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและโรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการกำหนดกิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือโรงเรียนมีการนิเทศและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

ข้อ ที่	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักความรับผิดชอบที่ ตรวจสอบได้	ระดับการปฏิบัติ			อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล	
29	โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนา ระบบการบริหารงาน งานการเงิน งานการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้	3.96	0.65	มาก	1
30	โรงเรียนมีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)	3.90	0.74	มาก	3
31	โรงเรียนมีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนตาม สภาพจริง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	3.93	0.65	มาก	2
32	ครูมีหลักฐานที่แสดงถึงการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่ ชัดเจนและเที่ยงธรรม	3.86	0.66	มาก	4
33	โรงเรียนมีการจัดทำสารสนเทศการทำงานเพื่อใช้ใน การประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.78	0.66	มาก	5
34	คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้และมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง	3.75	0.66	มาก	6
รวม		3.86	0.54	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่าระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนา ระบบการบริหารงาน งานการเงิน งานการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้รองลงมา คือ โรงเรียนมีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และโรงเรียนมีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

(PBB)ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

ข้อ ที่	การบริหารงานโดยใช้หลักความคุ้มค่า	ระดับการปฏิบัติ			อันดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D	แปลผล	
35	ผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ครูนำหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาปฏิบัติในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	0.67	มาก	6
36	ผู้บริหารมีทักษะในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษาอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน	3.73	0.65	มาก	7
37	ผู้บริหารมีทักษะในการประนีประนอม เพื่อให้บุคคลและกลุ่มต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.83	0.65	มาก	4
38	ผู้บริหารมีทักษะในการสร้างความเข้มแข็งให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานและร่วมตัดสินใจอย่างมีความเชื่อมั่น	3.82	0.71	มาก	5
39	ผู้บริหารมีทักษะแสดงตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน	3.84	0.69	มาก	3
40	ผู้บริหารมีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน	3.85	0.74	มาก	2
41	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มุ่งอำนวยความสะดวกอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครูและนักเรียน	3.92	0.75	มาก	1
รวม		3.83	0.59	มาก	

จากตารางที่10 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มุ่งอำนวยความสะดวกอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครูและนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหารมีทักษะแสดงตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีทักษะในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐกิจสถาบันการศึกษาอื่นๆในพื้นที่เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามเพศ

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. หลักกระจายอำนาจ	3.67	0.60	3.99	0.57	-4.50*	0.00
2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.50	0.71	3.81	0.59	-4.04*	0.00
3. หลักบริหารตนเอง	3.68	0.65	3.90	0.52	-2.84*	0.00
4. หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	3.72	0.62	4.00	0.49	-3.90*	0.00
5. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้	3.72	0.62	3.91	0.51	-2.82*	0.00
6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน	3.68	0.63	3.88	0.57	-2.78*	0.00
รวม	3.66	0.56	3.91	0.45	-4.28	0.00

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามเพศ โดยภาพรวม แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า

หลักการกระจายอำนาจพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 3.99$) ครูเพศชาย ($\bar{X} = 3.67$) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 3.81$) ครูเพศชาย ($\bar{X} = 3.50$)

หลักการบริหารตนเองพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 3.90$) ครูเพศชาย ($\bar{X} = 3.68$)

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 4.00$) ครูเพศชาย ($\bar{X} = 3.72$)

หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.91$) ครูเพศชาย ($\bar{X}=3.72$)

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.88$) ครูเพศชาย ($\bar{X}=3.68$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	ขนาดของสถานศึกษา						F	Sig.	คู่ที่ แตกต่างกัน
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่				
	(1)		(2)		(3)				
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
1. หลักการกระจายอำนาจ	3.80	0.44	4.05	0.59	3.75	0.58	12.26 [*]	0.00	(2,3)
2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.66	0.65	3.86	0.59	3.58	0.66	8.82 [*]	0.00	(2,3)
3. หลักการบริหารตนเอง	3.84	0.56	3.94	0.50	3.71	0.61	7.51 [*]	0.00	(2,3)
4. หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	3.85	0.45	4.06	0.48	3.77	0.59	13.61 [*]	0.00	(2,3)
5. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้	3.87	0.47	3.94	0.46	3.74	0.63	5.86 [*]	0.10	(2,3)
6. หลักการมีภาวะผู้นำที่เกื้อหนุน	3.81	0.59	3.89	0.54	3.75	0.66	2.23	0.00	-
รวม	3.81	0.42	3.96	0.44	3.72	0.54	10.73	0.00	(2,3)

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า

หลักการกระจายอำนาจ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 4.05$) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.75$)

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X} = 3.85$) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.58$)

หลักการบริหารตนเอง พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครู

ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.94$) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.71$)

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=4.06$) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.77$)

หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.94$) ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.74$)

ส่วนหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เป็นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการศึกษา						F	Sig.	คู่ที่ แตกต่างกัน
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี				
	(1)		(2)		(3)				
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
1.หลักการกระจายอำนาจ	3.80	0.28	3.94	0.59	3.57	0.47	4.15	0.01	(2,3)
2.หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.72	0.39	3.76	0.62	3.39	0.80	3.54	0.03	(2,3)
3.หลักการบริหารตนเอง	3.43	0.45	3.85	0.56	3.83	0.60	1.39	0.25	-
4.หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	3.84	0.31	3.95	0.53	3.76	0.65	1.30	0.27	-
5.หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้	3.73	0.37	3.86	0.55	3.87	0.49	0.14	0.87	-
6.หลักการมีภาวะผู้นำที่เอื้อหนุน	3.94	0.51	3.83	0.60	3.82	0.49	0.90	0.91	-
รวม	3.74	0.30	3.86	0.49	3.71	0.46	1.18	0.31	-

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า

หลักการกระจายอำนาจพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อแนวทางการปฏิบัติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.94$) ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=3.57$)

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อแนวทางการปฏิบัติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า ($\bar{X}=3.76$) ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=3.39$)

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
	น้อยกว่า6ปี		6-10ปี		มากกว่า10ปีขึ้นไป				
	(1)		(2)		(3)				
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
1.หลักการกระจายอำนาจ	4.00	0.65	3.84	0.56	3.92	0.55	2.53	0.08	-
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.84	0.64	3.68	0.64	3.71	0.61	1.98	0.13	-
3.หลักการบริหารตนเอง	3.85	0.55	3.79	0.54	3.92	0.59	1.73	0.18	-
หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	3.88	0.49	3.95	0.56	3.98	0.54	0.99	0.37	-
หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้	3.87	0.52	3.81	0.54	3.92	0.56	1.26	0.29	-
หลักการมีภาวะผู้นำที่เกื้อหนุน	3.86	0.57	3.78	0.60	3.87	0.60	1.01	0.37	-
รวม	3.89	0.48	3.81	0.50	3.89	0.50	1.07	0.34	-

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายหลักก็ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูทั้ง 6 หลัก

ในส่วนนี้ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้มาประมวลโดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ		ความถี่
1	1.ควรมีการลดภาระงานของครู	35
	2.มีการแบ่งงาน กระจายงานให้เท่าเทียมกัน	24
	3.งานที่ต้องการความเร่งด่วนหัวหน้าฝ่ายควรมีอำนาจในการตัดสินใจ	5
เอง		

จากตารางที่ 15 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการกระจายอำนาจ โดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือ การลดภาระงานของครูและน้อยที่สุด คือ งานที่ต้องการความเร่งด่วนหัวหน้าฝ่ายควรมีอำนาจในการตัดสินใจเอง

ตารางที่ 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความถี่
1. ควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	35
2. เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นไม่ควรเบียดเสร็จใน การตัดสินใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว	13

จากตารางที่ 16 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือ ควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น ไม่ควรเบียดเสร็จในการตัดสินใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว

ตารางที่ 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
หลักการบริหารตนเอง

หลักการบริหารตนเอง	ความถี่
1. ให้มีการตรวจสอบงบประมาณ	28
2. การจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	13
3. ผู้บริหารควรมีการวางแผนและทำโครงการใหม่ที่พัฒนาการเรียนการสอน	7

จากตารางที่ 17 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการบริหารตนเองโดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือ ให้มีการตรวจสอบงบประมาณและน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนและทำโครงการใหม่ที่พัฒนาการเรียนการสอน

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ	ความถี่
1. ควรเน้นการพัฒนาด้านวิชาการอย่างแท้จริง	15
2. ปรับปรุงด้านเทคโนโลยี	5

จากตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบโดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือ ควรเน้นการพัฒนาด้านวิชาการอย่างแท้จริงและน้อยที่สุด คือ ปรับปรุงด้านเทคโนโลยี

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้	ความถี่
1. ควรให้ชุมชนได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะๆ	20

จากตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้โดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือ ควรให้ชุมชนได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะๆ

ตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม
หลักการมีผู้นำแบบเกื้อหนุน

หลักการมีผู้นำแบบเกื้อหนุน	ความถี่
1. ควรให้มีการจัดอบรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	18
2. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คำชี้แนะในการดำเนินงาน ใส่ใจในเรื่องคุณธรรมอย่างแท้จริง	2

จากตารางที่ 20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักการมีผู้นำแบบเกื้อหนุน โดยส่วนใหญ่ พบว่า ข้อเสนอแนะที่ระบุนมากที่สุดคือควรให้มีการจัดอบรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คำชี้แนะในการดำเนินงาน ใส่ใจในเรื่องคุณธรรมอย่างแท้จริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ที่มีเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเป็นผลการวิจัยมีความสำคัญไว้ดังนี้

1. ได้ทราบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายวางแผนดำเนินงานและส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานได้อย่างเหมาะสม
2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อนำผลการวิจัยไป

ใช้ในการเปรียบเทียบว่าหลักการพื้นฐาน 6 หลักที่ยังต้องมีการปรับปรุงและส่งเสริมเพื่อการพัฒนาต่อไป

3. ได้ประมวลข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบาย วางแผนและดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานอย่างเหมาะสม

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แตกต่างกัน
2. ครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 4,667 คน จากสถานศึกษา 342 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีปีการศึกษา 2554 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 369 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกข้อมูลตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปของ ตารางประกอบคำบรรยาย

2. ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม ทักษะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เป็นคำถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) อ้างอิง ในวัน เดชพิชัย (2535 : 531-532) โดยแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตาม ทักษะของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีในการปฏิบัติงานดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจจำนวน 7 ข้อ

2. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน 5 ข้อ

3. หลักการบริหารตนเองจำนวน 6 ข้อ

4. หลักการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบจำนวน 10 ข้อ

5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จำนวน 6 ข้อ

6. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนจำนวน 7 ข้อ

3. ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) ประมวล ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาสทั้ง 3 เขต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. แจ้งสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. กำหนดเวลาที่ใช้ในการรับส่งแบบสอบถามเป็นเวลา 15 วันและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตอบรับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ด้วยทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณคือใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกข้อมูลตามเพศ ขนาดของสถานศึกษา ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย
2. ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria)
3. ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส ที่มีเพศต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)
4. ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส ที่มีขนาดสถานศึกษาระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Test)

5. ตอนที่3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด(Open-ended question) ประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 369 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.7 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.3 ตามขนาดของสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 53.7 รองลงมาสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.4 และสถานศึกษาขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 8.9 ตามลำดับตามระดับการศึกษา ครูจบการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.7 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ และตามประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.8 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

จากการวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักพบว่า ทุกหลักอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายหลักพบว่า

หลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมา คือโรงเรียนมีอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและโรงเรียนมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความ

รับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและครบถ้วน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โรงเรียน และวางแผนในการใช้งบประมาณ

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ ของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการบริหารตนเอง ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ด้วยตนเองตามระเบียบกฎหมายอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา คือ โรงเรียนมีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจเรื่องการจัดการเรียนการสอน และโรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องการจัดการหลักสูตร การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การประเมินผลนักเรียนและการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือโรงเรียนมีอิสระในการสรรหาบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เพื่อตอบสนองหลักสูตรท้องถิ่นด้วยตนเอง

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน หรือ (SAR) รองลงมาคือโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและข้อที่ 24 โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการกำหนดกิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือโรงเรียนมีการนิเทศและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนา ระบบการบริหารงาน งานการเงิน งานการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และ โรงเรียนมีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มุ่งอำนวยความสะดวกอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครูและนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหารมีทักษะแสดงตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือผู้บริหารมีทักษะในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เช่น ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษาอื่นๆในพื้นที่เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

1. เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง ภาพรวมแตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

หลักการกระจายอำนาจพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูเพศชาย

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูเพศชาย

หลักการบริหารตนเองพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูเพศชาย

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูเพศหญิงมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูเพศชาย

หลักการกระจายอำนาจ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการบริหารตนเอง พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ.01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทาง โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

ส่วนหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ

.01

3. ระดับการศึกษา คือครูที่มีระดับการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่า ปริญญาตรี พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05และเมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก พบว่า

หลักการกระจายอำนาจพบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะต่อแนวทางการปฏิบัติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05โดยส่วนใหญ่ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะต่อแนวทางการปฏิบัติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05โดยส่วนใหญ่ ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

4. จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 6ปี6-10 ปีและ มากกว่า 10 ปีขึ้นไปพบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายหลักก็ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครู

จากผลการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีราชภัฏวชิรวิทยได้ประมวลข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีราชภัฏวชิรวิทยได้วิเคราะห์ผลแล้วนำมาเขียนเป็นความเรียงได้ดังนี้

หลักการกระจายอำนาจ

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือ ควรมีการลดภาระงานของครูมีการแบ่งงานกระจายงานให้เท่าเทียมกัน อีกทั้งงานที่ต้องการความเร่งด่วนหัวหน้าฝ่ายควรมีอำนาจในการตัดสินใจเอง

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือ ควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น ไม่ควรเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว

หลักการบริหารตนเอง

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือ ให้มีการตรวจสอบงบประมาณการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและผู้บริหารควรมีการวางแผนและทำโครงการใหม่ที่พัฒนาการเรียนการสอน

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือ ควรเน้นการพัฒนาหลักวิชาการอย่างแท้จริง ปรับปรุงหลักเทคโนโลยี

หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือ ควรให้ชุมชนได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะๆ

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

จากการที่ครูผู้สอนได้ระบุข้อเสนอแนะคือควรให้มีการจัดอบรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา คำชี้แนะในการดำเนินงาน ใส่ใจในเรื่องคุณธรรมอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชวาส ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชวาส

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชวาสภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิ พิทักษ์วงศ์ (2552:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในภาพรวมระดับมากและ สอดคล้องกับงานวิจัยของนางเสาวณี ทิพย์วาริ (2552:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเป็นฐานของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะรอสดี เจ๊ะแหว (2552:90) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา พบว่าการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา อยู่ในระดับมาก

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมูฮามัดฟิกรี มะหะมัด (2551:56) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่าปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักพบว่าหลักที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ รองลงมาคือ หลักการกระจายอำนาจหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้หลักการบริหารตนเองและหลักการมี

ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ตามลำดับ ส่วนหลักที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธี พิทักษ์วงศ์ (2552:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักอยู่ในระดับมาก

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางสาวฉวี ทิพย์วารี (2552:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเป็นฐานของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ทุกหลักอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมัร สวาหัง (2546:116) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องในหลักการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ที่อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศไว้ว่า ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนนิติบุคคล ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีอำนาจในการการบริหารงานภายในโรงเรียนมากขึ้น ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการเรียนการสอนให้กับลูกหลานของตน สนองด้วยการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ผ่านการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพียงพอต่อการบริหารจัดการโรงเรียนและสืบเนื่องด้วยในปัจจุบันมีการตระหนักเป็นอย่างมากต่อภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับเมธี ดิษฐ์ศักดิ์ (2546:69) วิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นในประเด็นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ เนื่องจากผู้บริหารได้ผ่านการประชุม อบรมในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้หลายครั้ง จึงทำให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ส่งผลในการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูอยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ ขนาดของสถานศึกษาระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส

จำแนกตามเพศ คือ เพศชายและเพศหญิง ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายหลักก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์บุญแนบ (บทความวิจัย: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิคมบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามตัวแปร ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกัน ยกเว้นหลักการบริหารงานบุคคล และไม่สอดคล้องกับการวิจัยของอารีย์ คงอำนาจ (บทความวิจัย: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ:กรณีศึกษา วิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ตามปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ไม่พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากภาวะปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงในความมีความภาวะผู้นำมากขึ้น ซึ่งมาจากการเข้ารับการอบรม และสะสมประสบการณ์ที่ดีและมีการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างชัดในการบริหารโดยอิงสถานศึกษาและท้องถิ่นส่งผลให้ ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย เกิดความเคารพและศรัทธาในการบริหารอย่างมีแบบแผนและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test) พบว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูอยู่ในระดับสูงกว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายหลักพบว่า

หลักการกระจายอำนาจ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครู

ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการบริหารตนเอง พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดกลางมีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ขนาดใหญ่

ส่วนหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2 ที่ว่าครูที่อยู่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย พิงขุนทด (2552 :129-136) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ตามทักษะของครู ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ภาพรวมและรายหลักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดกลางแตกต่างกับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของณรงค์ บุญเนบ (บทความวิจัย: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็น

จำแนกตามตัวแปร ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมรอสตี เจ๊ะแว (2552 :116-117) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส พบว่า การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนต่างกันมีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.001 หลักการบริหารงบประมาณ โรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ อีกทั้ง พบว่ายังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญ อาลากุล (2548:)ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01แต่ไม่สอดคล้องงานวิจัยของสมพร เมฆวิไลพันธุ์ ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่.05 โดยครูในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกับครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ แต่การมีส่วนร่วมของบุคลากรจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อีกทั้งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ภัททิยากุล(2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูที่เป็นจริงโดยรวมและรายหลักในโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมูหามัดฟิกรี มะหะมัด(2551: 60) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีปัญหาที่แตกต่างกับโรงเรียนที่มีขนาดสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารใหญ่ และงานวิจัยของศรัทธา ห่องทอง(2553)ที่ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีทักษะต่อครูที่แตกต่างกัน เมื่ออยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ด้วยเหตุผลหลายประการ คือ หลักสูตรที่แตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ไม่เหมือนกัน อาจส่งผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ต่างกัน

จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ภาพรวม และรายหลักไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมะรอสดี (2551 : 102) ที่ได้ศึกษา การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร โรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส ระดับต่างกันคือต่ำกว่าปริญญาตรีปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้นหลักการกระจายอำนาจและการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ระดับการศึกษา มีความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติ .05และงานวิจัยของนคร พองข้า (2547)ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธรพบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ยกเว้นด้านการบริหารส่วนบุคคล

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากปัจจุบัน มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายคุ้มครองให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสิทธิอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน ในเรื่องของการได้รับประโยชน์ตอบแทนและการประกันความมั่นคง ทำให้ครูไม่ว่าครูมีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน ต่างก็ มีขวัญกำลังใจและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน จึงไม่มีผลต่อทักษะ ประกอบกับความก้าวหน้าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจุบันส่งผลให้มีการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารได้มีการศึกษาและรับทราบข้อมูลมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารได้ศึกษาและรับทราบข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างทั่วถึงและตรงกันทุกที่ สามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาพัฒนางาน แก้ปัญหาในการบริหารงานสอดคล้องกับที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.2539:81;อ้างถึงในจตุพรขวัญแก้ว.2546:52) บันทึกว่าความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ปัญหาการบริหารงานโดยใช้การสื่อสารและเทคโนโลยี เพื่อแสวงหาความรู้ได้เท่าเทียมกัน จึง

เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารต่อการบริหารสถานศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน คือ ครูที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไปภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา คำคมและคนอื่นๆ (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทตสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ตามตัวแปรประสิทธิภาพการทำงานไม่แตกต่างกันทั้งหลักหลักสูตร และหลักการจัดการเรียนการสอน หลักการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักการวัดผลประเมินผล แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอาษฐ์ บุตรวงศ์(2550)ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย(2550)พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู ที่มีต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนยังไม่มี การเปลี่ยนแปลง ไม่ว่า จะมีประสิทธิภาพในการทำงานมากน้อยเพียงใด ก็ไม่ได้มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างที่ให้เป็นไปตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นตัวชี้วัดถึงการทำงานบริหารงานอย่างชัดเจนว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติตามน้อยเพียงใด ดังนั้นด้วยความจริงที่ปรากฏและเคยชินจึงทำให้ประสิทธิภาพทำงานไม่ได้ส่งผลต่อทัศนะของครูในการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอแนะอภิปรายแล้วนั้นปรากฏว่ามีประเด็นที่สามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานและสามารถนำประเด็นของวิจัยไปปรับปรุงการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักการกระจายอำนาจ สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ ควรมีการลดภาระงานของครู มีการแบ่งงาน กระจายงานให้เท่าเทียมกัน อีกทั้งงานที่ต้องการความเร่งด่วนหัวหน้าฝ่ายควรมีอำนาจในการตัดสินใจเองไม่เห็นแก่פקพวก

1.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นไม่ควรเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ควรให้ผู้บริหารเป็นผู้แบบเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาเข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสได้แสดงออกหรือเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

1.3 หลักการบริหารตนเอง สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือ ผู้บริหารควรมีการวางแผนและทำโครงการใหม่ที่พัฒนาการเรียนการสอน การจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ให้มีการตรวจสอบงบประมาณอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไม่เห็นแก่ความใกล้ชิดหรือสนิทสนมในการละทิ้งหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.4 หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือควรเน้นการพัฒนาหลักวิชาการอย่างแท้จริง ปรับปรุงหลักเทคโนโลยี ควรทุ่มงบประมาณในการพัฒนาการเรียนการสอน และในการผลิตสื่อใหม่ๆหรือสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก มากกว่าพัฒนาอาคารสถานที่มากเกินไป

1.5 หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้สิ่งที่ควรปฏิบัติ คือควรมีหน่วยงานโดยเฉพาะในการตรวจสอบการทำงาน โดยให้ชุมชนได้มีส่วนในการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะๆ และมีการตรวจสอบอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงการทำเพื่อร่องรอยที่เป็นเท็จ

1.6 หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนสิ่งที่ควรปฏิบัติคือควรให้มีการจัดอบรมคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา รวมทั้งสามารถให้คำปรึกษา คำชี้แนะในการดำเนินงาน ใส่ใจในเรื่องคุณธรรมอย่างแท้จริง ไม่เห็นแก่ตัวและไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใด ให้ครูตัดสินใจกันเองไม่มีความเคียดแค้นและไม่ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทักษะของครูในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานสถานศึกษากับการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton ; อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 117) โดยใช้สูตร IOC (Index of Item-Objective Congruence) แต่ละข้อ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์
	R	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach, 1990 : 202-204 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2543 : 356)

$$\alpha_k = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{Sx^2} \right)$$

เมื่อ	α_k	แทน	สัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟา
	K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	Si^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	Sx^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่ามัชฌิมเลขคณิต
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538 : 79) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 143)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม (อ้างถึงในล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 102) กรณีความแปรปรวนของประชากรไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$) ใช้สูตร t = Separate Variance ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2 + S_2^2}{n_1 + n_2}}}$$

$$\text{โดย } df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

4. การทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวใช้สูตร (Hinkle, Wiersma and Jurs.1982 : 261)

$$F = \sqrt{\frac{MS_h}{MS_w}}.df = k - 1, n - k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของเอฟ
	MS_h	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	k	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

5. การเปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Sheffe's Test) ใช้สูตร (Hinkle, Wiersma and Jurs.1982:266) ดังต่อไปนี้

$$F = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{MS_w \left\{ \frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right\} (K - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
	$\overline{X_1}, \overline{X_2}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n_i, n_j	แทน	ขนาดของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	K	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการวิจัย

ค่า IOC ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม

ผลการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียน

เป็นฐานต่อทักษะของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การปฏิบัติตามแนวทางโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อ ทักษะของครูในสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 5	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 14	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
ข้อที่ 15	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 16	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 17	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 18	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการวิจัย (ต่อ)

ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม

ผลการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทักษะของครูในสำนักงาน

เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การปฏิบัติตามแนวทางโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อ ทักษะของครูในสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ข้อที่ 19	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 20	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 21	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 22	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 23	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 24	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 25	0	1	1	1	1	4	0.8	ใช้ได้
ข้อที่ 26	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 27	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 28	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 29	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 30	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 31	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 32	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 33	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 34	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการวิจัย (ต่อ)

ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม

ผลการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทักษะของครูในสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

การปฏิบัติตามแนวทางโดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อ ทักษะของครูในสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ข้อที่ 35	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 36	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 37	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 38	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 39	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 40	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
ข้อที่ 41	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาการประถมศึกษานราธิวาส

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานราธิวาส ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบประการใด ฉะนั้น ความจริงใจและข้อเท็จจริงในการตอบแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้บรรลุผลและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในโอกาสต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

อัคริศา ยูโซะ

นักศึกษาหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2555

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	ขนาดของสถานศึกษา ☐ สถานศึกษานขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษามีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ☐ สถานศึกษานขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน ☐ สถานศึกษานขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4	ประสบการณ์การทำงาน ☐ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 6 ปี ☐ ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ☐ ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อความโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับ
การปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
เป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	หลักการกระจายอำนาจ					
1.	โรงเรียนมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่างๆ โดยแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและครบถ้วน					
2.	โรงเรียนมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น					
3.	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน					
4.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจโรงเรียน และวางแผนในการใช้งบประมาณ					
5.	โรงเรียนมีอำนาจและรับผิดชอบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง					
6.	คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและร่วมแก้ปัญหา					
7.	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับชุมชนภายนอก					

8.	หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาจุดเด่น จุดด้อย ของโรงเรียน					
9.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเพื่อพิจารณาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของโรงเรียน					
10.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล					
ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
11.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น					
12.	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ					
13.	หลักการบริหารตนเอง โรงเรียนมีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจเรื่องการจัดการเรียนการสอน					
14.	โรงเรียนมีอิสระในการสรรหาบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เพื่อตอบสนองหลักสูตรท้องถิ่นด้วยตนเอง					
15.	โรงเรียนมีระบบการบริหารเป็นของตนเองตามศักยภาพความพร้อม และความจำเป็นของโรงเรียน					
16.	โรงเรียนมีการคิดริเริ่มโครงการใหม่ๆเพื่อพัฒนาโรงเรียนขึ้นด้วยตนเอง					
17.	โรงเรียนมีอำนาจในการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ด้วยตนเองตามระเบียบกฎหมายอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ					
18.	โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องการจัดการหลักสูตร การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การประเมินผลนักเรียน และการเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ					
19.	หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
20.	โรงเรียนมีการจัดทำระบบสารสนเทศครบถ้วน ทันสมัย พร้อมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้					
21.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนเพื่อให้เข้าถึงโอกาส ข้อจำกัด และศักยภาพของโรงเรียนโดยใช้เทคนิค SWOT หรือเทคนิคอื่นๆ					

22.	โรงเรียนมีการทำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจากข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน					
23.	โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือแผนยุทธศาสตร์/ธรรมนูญโรงเรียน ที่ประกอบด้วย ปรัชญาโรงเรียน แผนปฏิบัติการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ					
24.	โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการโดยการกำหนดกิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้					
25.	โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน หรือ (SAR)					
26.	โรงเรียนมีกระบวนการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้					
ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
27.	โรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน					
28.	โรงเรียนมีการนิเทศและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง					
	หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้					
29.	โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนา ระบบการบริหารงาน งานการเงิน งานการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้					
30.	โรงเรียนมีการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)					
31.	โรงเรียนมีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้					
32.	ครูมีหลักฐานที่แสดงถึงการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่ชัดเจนและเที่ยงธรรม					
33.	โรงเรียนมีการจัดทำสารสนเทศการทำงานเพื่อใช้ในการประเมินผลพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ					
34.	คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้และมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
	หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน					
35.	ผู้บริหารมีทักษะในการนิเทศให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ครูนำหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาปฏิบัติในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ					
36.	ผู้บริหารมีทักษะในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เช่น ภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษาอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน					

37.	ผู้บริหารมีทักษะในการประนีประนอม เพื่อให้บุคคล และกลุ่มต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
38.	ผู้บริหารมีทักษะในการสร้างความเข้มแข็งให้ครูและบุคลากรสามารถปฏิบัติงานและร่วมตัดสินใจอย่างมีความเชื่อมั่น					
39.	ผู้บริหารมีทักษะแสดงตนเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน					
40.	ผู้บริหารมีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน					
41.	ผู้บริหารเป็นผู้ที่มุ่งอำนวยความสะดวกอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของครู และนักเรียน					

ตอนที่ 3

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี แล้วเขียนปัญหาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะตามความเป็นจริง

ท่านคิดว่ามีปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างไรบ้าง

1.หลักการกระจายอำนาจ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

2.หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3.หลักการบริหารตนเอง

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4.หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

5.หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

6.หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อทัศนคติของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีราชภัฏ จำนวน 41 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

ที่	การปฏิบัติตามแนวทางโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ค่าความเชื่อมั่น
1	หลักการกระจายอำนาจ	.9214
2	หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม	.9347
3	หลักการบริหารตนเอง	.9274
4	หลักการพัฒนาศักยภาพทั้งระบบ	.9239
5	หลักความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้อง	.9271
6	หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน	.9490
รวม		.9400

ภาคผนวก จ
หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๕๖๑๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวอัคริศา ยูโซ๊ะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส ” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรัมม์ แก้วเอี่ยม	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ศรีไพบูลย์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด่านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาใคร่ขออนุญาตเคราะห้จากท่านได้โปรดกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อทดลองเคราะห้มือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห้ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒
โทรสาร ๐๗๓ - ๒๔๔๖๑๐

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๕๑๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร (รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตต์ เรืองแป้น)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอัคริดา ยูโซะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรรณี เก้าเอี้ยน	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ศรีไพบูรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๕๑๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงมาศ (นายบัณฑิต สาและ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอัคริตา ยูโซะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรัณ ก้าวเอียน	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ตรีโพธิ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ต่านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒
โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๔๖๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๙/ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาสเขต ๓ (นายมนัส ดาโอะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอชรีดา ยูโซะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรรณี แก้วเย็น	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ศรีไพบูรณ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด่านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขออนุญาตจากท่าน ในการตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๑๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๕๑๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลราวีวาส (นายวีระศักดิ์ ปิ่นสมะแอ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอรรีดา ยูโซะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรรณี เก้าเอี้ยน	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ศรีไพโรจน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวัดกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๑๔๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
๙๕๐๐๐

๙/ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจาะเกาะ (นายอาบูวา อาบ๊ะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวอัคริดา ยูโซะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.จรรณี เก้าเอี้ยน	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
๒. ดร.เนาวรัตน์ ตรีโพธิ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ต่านเดชา	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สมทบ

มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒
โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ภาคผนวก จ
รายชื่อสถานศึกษาที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

ลำดับที่	โรงเรียน	อำเภอ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
1	บ้านค่าย	เมือง	สพป.นธ เขต 1
2	บ้านบาโจดุง	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
3	บ้านบุเกะบาง	วังอ	สพป.นธ เขต 1
4	บ้านมะรือโบตก	วังอ	สพป.นธ เขต 1
5	บ้านปลากาปะ	เมือง	สพป.นธ เขต 1
6	บ้านเปล	เมือง	สพป.นธ เขต 1
7	บ้านโคกศิลา	เมือง	สพป.นธ เขต 1
8	บ้านบางมะนาว	เมือง	สพป.นธ เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาคผนวก ข
รายชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย

รายชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย

ลำดับที่	โรงเรียน	อำเภอ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
1	บ้านยาบี	เมือง	สพป.นธ เขต 1
2	บ้านกำแพง	เมือง	สพป.นธ เขต 1
3	บ้านไร่พญา	เมือง	สพป.นธ เขต 1
4	บ้านกุเบาสาลอ	เมือง	สพป.นธ เขต 1
5	บ้านโคกสยา	เมือง	สพป.นธ เขต 1
6	บ้านกาณะ	เมือง	สพป.นธ เขต 1
7	บ้านเขาดันหยง	เมือง	สพป.นธ เขต 1
8	บ้านหัวเขา	เมือง	สพป.นธ เขต 1
9	ไทยรัฐวิทยา	เมือง	สพป.นธ เขต 1
10	บ้านจอบะ	วังน้อย	สพป.นธ เขต 1
11	บ้านศาลาลูกไถ	วังน้อย	สพป.นธ เขต 1
12	บ้านคูโตะบายะ	วังน้อย	สพป.นธ เขต 1
13	บ้านต้นตาล	วังน้อย	สพป.นธ เขต 1
14	บ้านอีไธยะ	บาเจาะ	สพป.นธ เขต 1
15	บ้านปาโจ	บาเจาะ	สพป.นธ เขต 1
16	บ้านฮือลาแป	รือเสาะ	สพป.นธ เขต 1
17	บ้านคูโล๊ะ	รือเสาะ	สพป.นธ เขต 1
18	ศรีวาริน	รือเสาะ	สพป.นธ เขต 1
19	รือเสาะรูปถ้ำ	รือเสาะ	สพป.นธ เขต 1
20	บ้านปูโตะ	สุโขทัย	สพป.นธ เขต 2
21	บ้านกวาลอชีรา	สุโขทัย	สพป.นธ เขต 2
22	บ้านคูโตะขาม	สุโขทัย	สพป.นธ เขต 2
23	บ้านจือแร	สุโขทัย	สพป.นธ เขต 2
24	บ้านสากอ	สุโขทัย	สพป.นธ เขต 2
25	บ้านเกาะสะทอน	ตากใบ	สพป.นธ เขต 2
26	บ้านหัวคลอง	ตากใบ	สพป.นธ เขต 2

รายชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	อำเภอ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
27	บ้านตาบา	ตากใบ	สพป.นธ เขต 2
29	ศาลาใหม่	ตากใบ	สพป.นธ เขต 2
32	บ้านเจาะเกาะ	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
33	บ้านไอสะเตีย	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
34	บ้านนุกิต	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
35	บ้านนูกะตาโมง	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
36	บ้านลูโ๊ะเยาะ	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
37	บ้านเจาะไอร้อง	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
38	บ้านยานิง	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
39	บ้านโคก	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
40	บ้านมะรือโบออก	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3
41	บ้านบาตาปาเซ	เจาะไอร้อง	สพป.นธ เขต 3

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ดร.วิจิต เรืองแป้น

วุฒิการศึกษา การศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
การศึกษาคณะบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
Ph.D (Environmental Biology) University Science Malaysia

ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2. นายวีรศักดิ์ บินสะมะแอ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนราธิวาส

สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลนราธิวาส

3. นายอาณูวา อาบ๊ะ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจาะเกาะ

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านเจาะเกาะ

4. นายบัณฑิต สาละ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผดุงมาตร

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านผดุงมาตร

5. นายมนัส ดาโอะ

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวอัชริดา ยูโซะ
วัน เดือน ปี	25 มีนาคม 2529
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 19/2 หมู่ 1 ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000
ประวัติการศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านยาบี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัสตักียะห์อิสลามียะห์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอัสตักียะห์อิสลามียะห์ ระดับปริญญาตรี (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ
ประสบการณ์การทำงานในอดีต	2552 ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านบำรุงวิทย์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส 2555 ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านจอบาะ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 2555 ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านโคกสยา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโคกสยา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2,สำนักงาน.(2551).รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานปี

การศึกษา 2550.นราธิวาส : สำนักงาน.

คณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษา.สำนักงาน. (2543). ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2544). รายงานการประชุม แนวคิดและประสบการณ์บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School-Based Management). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คมสัน ศรีมานะศักดิ์. (2537). การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาลงภาคสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จตุพร ขวัญแก้ว. (2546). ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา .วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

โจทย์ แดงจันทร์. (2544). ความคาดหวังในการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว. ปรญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จุฑามาศ มั่นชื่นนิรันดร์. (2534) . สภาพและปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นกอจ ขันชู. (2544) . สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปรญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชาญยุทธ แสงมณี. (2537). การศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำ โรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชาญชัย อาจิณสมภาร. (2535). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

ถวิล มาตรเลี่ยม.(2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารการจัดการ School-Based
 Management : SBM. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

ธนิก เหลาแก้ว.(2551).บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหบัณฑิต สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.

ธนศ ขำเกิด. (2545). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี. (28ธันวาคม 44 –มกราคม
 45)149 .

ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาใน
 ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ธีรวัฒน์ หมูวิเศษ. (2538). รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามธรรมชาติของผู้บริหารการศึกษา
 เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นพ ฅ เทพา. (2544). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
 จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นคร ผ่องอำ. (2547).การบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นเรศ หินนุกุล. (2544). การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด
 นราธิวาส.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, สำนัก. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
 2542.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นิพนธ์ เสือก้อน. (2545). การบริหาร และจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Online).เข้าถึงได้จาก:

http://www.gened.moe.go.th/article_sbm/sbm9.pdf(15 สิงหาคม 2554)

ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). **ปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ: บริษัทบุญศิริการพิมพ์.

ปัญญา แก้วกีบุตรและสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล. (2545). **บทที่2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน** [CD-Rom]. กรุงเทพฯ. ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์.ม.ป.ป. เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา.ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พิทักษ์ จอมเมือง. (2541). **การศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

รุ่ง แก้วแดง. (2543). **ปฏิบัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่9, กรุงเทพฯ: พิมพ์ศรีพรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์

_____. (2545). **Scholl-Based Managemen** (Online).เข้าถึงได้จาก

http://www.gened.moe.go.th/article_sbm/sbm3.pdf (15 พฤษภาคม 2554).

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2531). **หลักการวิจัยทางการศึกษา**.พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.

วิทยา ภัททิยากุล.(2552).**การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ศึกษาธิการ,กระทรวง.(2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ศรัทธา ห้องทอง.(2553). **การปฏิบัติตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา**.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สมพร เมฆวิไลพันธุ์.(2548).**ความคิดเห็นของครูในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี**.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.

สิรินันท์ ศรีวีระสกุล. (2540). **การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). รายงานวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. ในกรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุเจตต์ หุตะจุฑะ. (2544). ศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบ เขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุธี พิทักษ์วงศ์. (2552). สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สุภัฏ อาลากุล. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: แสงศิลป์.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543). คู่มือการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ, วารสารข้าราชการครู. (5): กรุงเทพฯ

สุรศักดิ์ หนูพันธ์. (2545). ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา.

กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.

เสาวณี ทิพย์วาริ. (2551). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

โรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุ

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช

อาซวี บุตรวงศ์. (2550). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนงคาย เขต

2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม

อารีย์ คงอำนาจ.(2550).ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา

อรพรรณ พรสีมา. (2546). รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: ประสบการณ์ที่คัดสรรโรงเรียน.

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิทีซี คอมมิวนิเคชั่น

อุทัย บุญประเสริฐ.(2538). การวางแผนและการจัดการระบบแผนงานในโรงเรียน.กรุงเทพฯ:เอส.ดี.เพรส

_____. (2542). การปฏิรูปการศึกษา.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา

_____. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียน

เป็นฐาน (School-Base Management).กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

_____. (2543). รายงานการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการ

บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based- Management). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภา

ลาดพร้าว.

ภาษาอังกฤษ

Haraold.jaklin. (1983).School Board Member Assumed Authority Compared to Their Legal

Authority. **Dissertation Abstract International**. 43 (2):2517-A ; February.

Jenning,Alession F. “ The Dynamic of Communication and Thrust as Scholl Board and

Superintendent prepare for Public Meeting,” *Desertion Abstract International*.41(6) : 470-

A;August.1980.

Pollozzi,D. P. (1981). A Model for Communicate Participation in Local School district

Decision Making. **Dissertation Abstract International**.42(4) : 1481-A;April.